

звертаємо вашу увагу:

◆ Літо студентське, міськвиконкомівське, кіноамериканське — 2 стор.

◆ Кореспондентів наказано не впускати. Як вам таке? Мова, між іншим, навіть не про КДБ — просто в Кіровоград приїжджала Ірина Понаровська — 3 стор.

◆ Екологія ще жива. Як це не дивно. Хоч об'єкти її стають все ілюзорнішими («Заасфальтовані сквери») — 4 стор.

◆ Таке воно, життя... У цьому номері друкуємо закінчення польських есе під промовистою назвою «Одні штани — на двох» (5 стор.).

◆ Заскучали за «Вітрилами»? Сподіваємось, літо-літом, а черговий випуск знайде своїх читачів — 6—7 стор.

◆ Сакраментальна проблема із транспортом крізь призму турбот тролейбусників — 8 стор.

◆ Хілери, зомбі в достатній кількості — на 9-ій стор.

◆ Як зберегти молодість і довголіття? Виявляється, це не так і важко. Досить... — 10 стор.

телебачення

11 стор.

◆ Кросворд, відео, гумор — 12 стор.

Маєш ім'я вишневе сестри, Шепотів іздалека:

ніжний погляд моєї матері...

Я тебе в своїх мріях створив.

коли цвіт розгортає папороть.

Шепотів іздалека:

«Прилинь...»

А тебе ще немає досі...

Цілував чужих вуст полин,

щоб забути твоїх медовість.

Чують ночі та бачать дні —
крізь розлуки, тривоги, втечі.
Ми на світі самотні, одні,
бо ти досвіток, а я — вечір.

▲ Міжнародна асоціація кримінального права для своєї чергової конференції вибрала місто Палермо, віддавши перевагу столиці Італійської мафії перед столицею СРСР. Причини прості — в Москві криміногенна обстановка значно напруженіша, ніж на Сіцилії.

▲ Містечко Ланранд Уелс (Великобританія) є найменшим у країні муніципалітетом (тут живе 528 чоловік) і занесене в книгу рекордів Гіннеса. Ця обставина приваблює сюди туристів. Аби зриматися в цих рамках, подружні пари попереджені, що будуть суворо покарані після народження більше ніж... 2,35 дитини.

▲ Митинське кладовище у Москві — місце, де поховані жертви Чорнобильської катастрофи. І от недавно родичі померлих виявили, що плити недавно відкритого пам'ятного меморіалу не співпадають з реальним розташуванням тіл у землі. По деяких могилах тепер узагалі ходять. Рідні в знак протесту проти показушного вшанування пам'яті поклали квіти прямо на стежку, де справді лежать покійні...

▲ У кількох кишлаків Бухарської області Узбекистану ввірвалися потойбічні сили. У квартирах жителів стали вибухати телефони, радіоточки, спалахувала електропроводка. Горіли проводи й надворі, є людські жертви. Жадливі й незрозумілі стихія дістала просте пояснення: обираючи провід високовольтної лінії впаав на радіо-й телеграфні дрони й замкнув їх.

▲ У Японії провели соціологічне опитування. У дівчат цікавилися, якого зросту вони хотіли б мати чоловіка. (Не менш ніж 170 сантиметрів), — заявили 80% опитаних.

▲ На міжнародній автомобільній виставці у Брно (Чехо-Словаччина) відвідувачам запропонували відповісти на питання: яку б машину вони купили, аби не мала значення її ціна? Вийшов такий список фаворитів (в міру зменшення голосів): «БМВ», «Рено», «Форд», «Мерседес», «Хонда», «Мазда», «Тойота», «Фольксваген», «Опель», «Шкода», «Фіат». Найменше «очок» набрали наша «Лада» і шведський «Вольт». (За матеріалами періодичної преси).

АГОВ, ЦЕНЗУРО!

2 липня я зайшов у кіровоградський магазин «Буніст», щоб здати на комісію кілька книг. Продавщиця переділилася їх і прийняла тільки 2 книги О. Мандельштама, а решту — 2 кіносценарії, а також двотомник «Міфія», випущений бакінським кооперативом, повернула. Чому?

Відповідь почув. «Ці книги не пройшли цензуру, в певному місці відсутній спеціальний знак». Я спитав, а чому ж ніс біля кінотеатру «Комсомолец» приймає? «То кооператори, а нам заборонено».

Питання — ким? А я чув, що в нас уже нема цензури... С. ХЛУСТИКОВ.

...у районах

Устинівка — чи не найменший район нашого району — сміялася і веселилася минулої неділі тан, що аж біля у горлі від надмірного співа дехто відчував: «Інакше й не могло бути, — повідомила нас перший секретар районного комсомолу Лариса Бугайцова. — День молоді ми завжди гучно і гарно святкуємо». Залишається уточнити, що в цей день святковий настрій був не лише у жителів району, а й у багатьох господарств. Приміром, у радгоспі «Устинівський», де дуже багато молодих.

З самого свого заснування комітет у справах молоді Кіровоградського міськвиконкому співпрацює з Новгородківським райкомом комсомолу. Хай успіхи тут менші, але підтримка, хоча моральна, є. Ось і на День молоді новгородківці вирішили скористатися програмою свята, котре дзвеніло недільного дня в обласному центрі.

Після заходів (урочистої частини і розважальної) багато бажаних відправилися автобусом до Кіровограда. Кому ж не хотілося подивитися виступ групи «АВІА», послухати пісні у виконанні улюблених співаків. Ніхто з новгородківців, як нам стало відомо, не пожалчував, що райцентрський розваги продовжилися у Кіровограді.

«Я ПРИМУШУ ВАС ПОВАЖАТИ РАДЯНСЬКУ ВЛАДУ», —

сказав Перевозник...

...і гримнув кулаком по столу... О ні, не зовсім такі Кулаки не було. А ось пістолети були. Чи може, це комусь привиділося? Та ні, саме так все і відбувалося. Заступник голови міської Ради А. В. Перевозник людина тактовна і миролюбива. Кричати і гримати він не буде. Але, воля ваша, шановні кіровоградці, а ситуація в нашому комунальному господарстві і найкультурнішу людину виведе з рівноваги.

Тече... День те, два те, че, три... На те вона й вода, щоб текти, скажете ви. Мало, мабуть, кіровоградців, що не звикли до подібних ситуацій. Але іноді допикає. Так допикає, що люди не витримують. Як і того разу... Три дні заливало приміщення, де працювали глухонімі. Нещасні, обділені природою люди пробували достукатися до сердець наших водопровідників. Дарма! І тоді вони вже не витримали. Прибігли до міської Ради. Може, захистить. Анатолій Володимирович Перевозник чекати не став. Подзвонив у водоканал.

— Треба, щоб перестала текти вода в районі вулиці Можайського, — і пояснив ситуацію. Мовляв, те. Людям заважає працювати. Врешті решт... ну і т. д.

У водоканалі тому, що те, не здивувалися: — Треба

відключити воду у всьому мікрорайоні, — сказали.

— Ну так відключіть і по-лагодьте.
— Ми не можемо.
— А хто може?
— Татарчук.
— Давайте Татарчука до телефону.

Начальник водопровідного цеху М. О. Татарчук саме готував звіт про зроблену роботу і підійти до телефону не мав часу. «Що, глухонімі розкричалися? Не може бути. Хто кличе? Що значить радянська влада? Я звіт готую для радянської влади. Нехай же трохи потече».

Можливо, не все точно передано, але приблизно так мізкував Татарчук.

Зрозумівши, що діла не буде, Перевозник розлютився. Тут же подзвонив у Кіровський РВВС.

— Наряд є?

— Наряд є, немає бензину.

— Зараз у вас буде машина, доставите у міську Радю такого-то й такого...

Міліція, на відміну від Татарчука, звітів не писала і через десять хвилин Микола Олександрович Татарчук у супроводі міліціонерів заходив

до кабінету голови міської Ради.

О! Можна лише уявити, який галас з приводу цього зчинили б ті, хто називає себе демократами. Порушення прав людини! Під конвоем до міської Ради! В цивілізованому суспільстві б до цього не додумалися.

Що переживав Татарчук, коли його «взяла» міліція? Не знаю. Звичайно, це ненормальне явище, щоб начальників доставляли у міську Радю міліція. Ображає це їхню гідність. Та чому, скажіть на милість, нічії гідності не ображає хамське, безкультурне ставлення до людей. До тих же глухонімих, які три дні не могли нормально працювати у затопленому приміщенні? Чому нікого не ображає те, що ні в грош не ставлять обрану народом владу? Ні, не гримав кулаком по столу Перевозник. Це у нас ще з часів розгону командно-адміністративної системи уявлення про апаратника. Та, можливо, настав час кулаком гримнути!

В. ЛЕВОЧКО.

ПІСЛЯМОВА. Години через дві після вимушеного візиту М. О. Татарчука до міської Ради тексти перестало. Мораль! Кого наступного «запрошувати на килим»!

ШТОРМОВКА ПРОПАХЛА СОНЦЕМ І РОМАШКОВИМ ПИЛКОМ...

У липні починається чудовий сезон будзагонів. На все життя запам'ятала своє будзагонівське літо. Пісні під гітару, робота часом важка, часом очікувана — то не вистачає лопат, то немає цементу. Експерсії, картопля, яку ми варили на ледве живій електророзетки, знайденій у шафі школи, де нас поселили. Картопля була готова майже під ранок. Танці на сільській, недобудованій танцювальній. Ніколи в житті я більше не бачила скільки зірок, що падали.

Сьогоднішні студенти теж ідуть у будзакони. Час мине. Що нового в сучасному будзагонівському русі? Про це говорить начальник штабу трудових справ педінституту Олег Іліаді.

— Цього року кількість загонів скорочується. В минулому році їх було 13, в позаминулому — 15, цього року — 7. Серед них лише один будівельний. Хлопці ідуть у Барнаул будувати, всі інші — сільгоспзагони.

Зараз ми говоримо про ринкові стосунки. Чому ж студенти не йдуть в будзакони, адже вони зацікавлені, щоб за літо заробити для себе якісь гроші?

— Все-таки більшість студентів не без підстав вважають літо часом відпочинку. По-друге, в сільгоспзагонах, як показує досвід, багато не заробиш. До того ж цього року ходять чутки, що колгоспи будуть розраховуватися із студентами продуктами, а не грошима. Для нас це не дуже підходить... У будівельний загін, який іде в Барнаул, бажаних багато. Там робота серйозна і заробіток очікується непоганий.

— Свого часу багато розмов було про загони безплатної праці.

— Вже другий рік їх немає...

М. Кіровоград.

Наш кор.

Кумедні дядьки з серйозними намірами

КІНОАФІША

Він схожий на виробленого в нашій уніформі рекламою узагальненого американця так, як близькі між собою клімати Африки й Антарктики. Подібним густобровим бронедам зображувати мафіозо, а не представників такої легковажної професії, як журналістика. Однак для героя Б. Рейнольдса (його ви пам'ятаєте по американській стрічці «Поліцейський по найму») Чикагська телестудія виявляється «своєю тарілкою». Хоча роль джентльмена із серйозними намірами (відбити колишню дружину в її жениха) актор веде майже з медальною застиглою мімікою, заварена ним каша вийшла цілком їстівною для цінителів гумору.

Стрічка з нейтральною, прямо скажемо, назвою «Перемикання каналів» — за жанром класична комедія ситуацій, де акторська гра десь аж на третьому місці, на другому — зигзаги сюжетних ходів, на головному — постановка епізодів. Чоловіка, який

смертельно боїться висоти, виганяють ліфтом на верхотуру хмарочоса; телеведуча входить в прямий ефір у момент, коли стала навколівши на стіл із наміром дати ляпаса колезі; юрма двометрових поліцейських охороняє в'язня-карлика... Ці моменти не здаються хитромудро сконструйованими, навпаки, вони простою нагадують натуральне життя, і в цьому чарівність стрічки. Якби ще її трохи не псували мультиплікаційні пози (вина виконавців) і голоси, як у диснеевського Роккі (можливо, вина артистів-дублерів), то все було б зовсім о'кей.

Не обійшлося й без фантастики — у сприйнятті радянського глядача, звичайно. Не буду заглиблюватися в специфічно журналістські деталі — наприклад, неймовірно оперативність висвітлення подій і таку ж казкову технічну оснащеність наших заокеанських колег. Скажу про загальнодоступне. Я вже писала про магічну притягальну силу ліричних героїв-чоловіків із американських стрічок. Тут їх аж два на одну (цілком достойну, правда) жінку. І обидва так «за нею», і такі вірні, галантні, щедрі. Та що там у них, не дурять, не ображають і не зраджують жінок? Чи фільмів про не знімають? Чи нам їх не показують?

Не обійшлося й без деяких паралелей із нашою повсякденною дійсністю: начальник беруть хабарі, в установу не впускають без попереднього шмону... Але, слава богу, обійшлося без перегукування з нашою кінематографічною дійсністю. Коли т-і-і-льки настав у кадрі ні з сього ні з того то це кіно, який верх з'явиться, то неприкрита чоловіча це промайнуло — і годі. Фільм же все одно — очей не відірвеш. Чи довго вміючі

Н. ДАНИЛЕНКО.

ДЕНЬ МОЛОДІ...

...у районах

У Новомиргороді свято молоді співпало з 251-річницею міста. День почався з проходження колон учасників свята. А потім — музика, розваги, різні змагання. Увечері — традиційна дискотека.

Молодіжне об'єднання «Гармонія» було господарем на святі молоді у Новоархангельську. Перед присутніми виступили танцювальні, інструментальні колективи, гумористи. Відбулися змагання на кубок молоді району, які проводив район ЛКСМУ (МДС).

У Новоархангельську святкування Дня молоді, як правило, проходило зранку в парку. А цього разу торжества відбулися ввечері, о 20-й годині біля районного будинку культури. Час виявився вдалим — яскравий, закінчився дощ. Шоу-програму показали хлопці й дівчата з військово-патріотичного об'єднання «Контакт» при районній комсомолу. Зібралось багато людей, котрі задоволені концертом. Закінчився вечір дискотекою.

У Знаменці не ченали неділі, святкування почали ще в суботу. Вранці, поздоровили всіх по місцевому радію, потім, уже надовечір і до глибокої ночі, були танці. Наступного дня молоді мали чудову нагоду відпочити на пляжі у Петровому. Звучала музика, працювали буфети.

...у районах

У Вільшанці опорним пунктом свята став районний стадіон. Тут з 16.00 почали працювати різні лотереї: торговельна, спортивна та дві сильсько-господарські. Призи, які безштовтливо виділи-

ли колгоспи району, дісталися переможцям спортивних змагань з волейболу, боротьби та інших видів.

Заключний огляд конкурсу «Міс юність-91», визначив призера. Ним стала Олена Дашневич (Вільшанна), яка в цьому році закінчила 11-й клас із срібною медаллю.

В нагороду їй дістався подарунок — золотий кубок.

Закінчилося свято о 23.00. Та енергійна вільшанська молодь не поставила на цьому крапку. В зв'язку з примхами погоди вечір розваг перенесли у районний будинок культури. Він тривав до 2-ої години ночі.

Танцювали «ліві»: «правих» міліція не пустила...

Свято молоді відбулося. Ще й як! З духовим оркестром, відкритими кафе, кіосками, де торгували книжками, листівками, календарями. Як повідомляла реклама, яку й «МК» друкував, воїни приймали присягу, працювала виставка - продаж картин... Одним словом, відбулося все, про що заздалегідь кіровоградці знали.

Загін «Зайнятість» (хлопчаки, які влітку чим завгодно торгують, аби не тиняться вулицями), продавав морозиво. Але воно не всіх примановало. В основному декілька тисяч кіровоградців та гостей міста зібралися на стадіоні «Зірка». Там мали виступати відомі в Україні співаки. Ну а передували йому стрибки з парашутів, організовані ДТСААФ. На стадіоні було багато солдатів, які зі своїм командиром Бірніним прийшли допомогти організаторам свята.

Трибуни стадіону добряче заповнилися десь за годину до початку концерту. Як теж так прийшов і бачив, як дізната з нашої кіровоградської співацької групи «Елема» прилаштували апаратуру, як їхній організатор і керівник Олександр Агура бігав стадіоном, все підправляючи, все підбадьорюючи своїх співачок. Добряче йому довелося попрацювати. Зате й заспівали голосисті «елемівці» так, що мені, наприклад, захотілося й насету магнітофону з їхнім виступом мати.

Що творилося коли виходили з

своїми піснями гості — це треба бачити. Багато наших земляків присіла на музику і заклики виконавців кликали до танців. Молодь, в основному підлітки, потягулися до бігової доріжки. Аж тут шлях тим, що йшли з правого сектора, перепинив вусатий міліціонер. Не пускав. Той, що зліва, був добрий, а у «правого» наказ... Його дав підполковник Бурякуватий, який моєму колезі на запитання, в чім справа, відповів, що він «не уповноважений» відповідати. Можна припустити, що а даному випадку наша міліція сама провокувала конфлікт.

Ну, а веселості, яка тільки-но заповнила сумні наші душі, прийшов кінець зразу після 9-ї вечора: дирекція стадіону (так повідомили столичні ведучі вечірньої поп-школи) припинила концерт, бо стадіон замовляли лише до 21.00.

Молодь пригніченою йшла з стадіону. Свято, так прекрасно організоване, дещо зіпсували названі (як би оце точніше і легше висловити претензії на адресу міліції і дирекції стадіону «Зірка») непорозуміння.

До речі, багато чого робилося, як кажуть, на ентузіазмі. Молоді, яка не так багата на гроші, усі з бажанням допомагали. Крім пожежників, котрі за присутність своєї машини, як повідомив нам працівник обкому комсомолу, хотіли здерти гроші!

Ю. ЯРОВИЙ.

НАКАЗАНО: КОРЕСПОНДЕНТІВ НЕ ПУСКАТИ

Хто така Ірина Понаровська? Ви здивовані, ні, ви обурені таким безпардонним питанням. Мовляв, чи вона вчепилася, ця кореспондентка. Концерти 28 червня у приміщенні філармонії навіть темноту просвітили б: хто така Ірина Понаровська. Мабуть, усе місце на них побувало. Ну чого, а багато...

Я про це знаю. Моя знайома після концерту вигукнула з легкою заздрістю, що її чомусь називають білою: «Яка жінка! Я давно в неї закохана. А ці концерти... Боже, яка жінка!»

Мені ці почуття знайомі. На жаль (чи на щастя!), пов'язані вони не з Іриною Понаровською. І тим більше не з її виступами в Кіровограді. Відверто кажучи, я майже ніколи не беру інтерв'ю у філармонічних гастролерів. Винятки можуть бути для моїх давніх знайомих (не по Кіровограду), як для Вахтанга Кікабідзе, скажімо.

Цього разу «Молодий комунар» вирішив запросити на свої сторінки заїжджу знаменитість. Нам не пощастило. Понаровська відмовила, хоч попередньо редакції була обіцяна зустріч, правда, не самою Іриною Понаровською, а її партнером Сосо Павліашвілі.

Ось ви подумайте, я граю ображену. Запевняю вас — ні. Крім того, ще кільком кореспондентам було відмовлено. Хотілося б сказати «люб'язно відмовлено». На жаль, ніякої люб'язності з боку Понаровської не побачила. Імідж примхливої зірки гастролеркою використано на повну катушку.

Врешті-решт, ми знаємо, навіщо приїжджають столичні знаменитості різних масштабів у провінційні міста. Одна моя знайома співачка якось зізналася, що відчуває незручність зустрічаючись з представниками місцевої преси. До речі, мені доводилось зустрічатися з такими особистостями, що ображались на поведінку Понаровської якось не випадає. Не можу собі уявити, щоб так повівся з представниками преси, наприклад, геніальний Смоктуновський, хоч інтерв'ю давати він не любить. Можу пригадати прекрасний вечір у Колонному залі зустріч з Муслімом Магомаєвим. Співак наступного ранку летів у Баку і прямо тут, на біломармурових сходах Колонного залу у перерві між виступами (концерт був збірним) давав інтерв'ю кореспонденту невідомої йому газети... Мова про ступінь культури і інтелігентності.

Здається І. Понаровська вже була згодна змилюватися і після концертів приділити кілька хвилин кореспондентам. На зразок якого-небудь кандидата в президенти від штату Аризона чи вітчизняної Туви (ми ж тепер не гірші, теж президентів обираємо). Однак, на жаль, інтерв'ю взяти нікому не вдалося.

Наш кор.

P.S. А для тих, хто в безмежному захваті від І. Понаровської, наш фотокореспондент В. Грив усе ж зробив знімок із концерту. Встояти перед наполегливістю Василя співачка не змогла і подарувала автограф. Друкуємо його для вас, шановні читачі. Думам, ніяких комплексів не повинно бути ні перед заїжджими знаменитостями, ні перед провінціалами, в яких іще немає гучного імені.

ЗАБІГ У ШИРИНУ

Можливо, тому, що я себе самонадіяно відношу до молодого покоління (1964 р. н., як, на ваш погляд, шановні читачі?), я з дружиною в День молоді підійшов до площі імені Кірова, коли там була у розпалі загальноміська молодіжна дискотека. Це було о 22.30 30 червня. І одна думка весь час (а був я там близько години) буквально свердлила мій мозок: а чому б не зробити такі загальноміські молодіжні «забіги в ширину» регулярними? Скажімо, щомісячними. Принаймні на літо. Спонсори, думаю, знайдуться. Адже у таких заходах більше безсумнівної користі для людей, ніж витрат на них (на заходи). Крім того, безпосереднього доходу тут було, напевне, не менше, ніж у салонній дискотеці. Адже постійно лунали пісні на замовлення (кожне вартістю карбованець) та оголошення типу: «Тяжко й такі-то зустрічаються біля постаментів

І ще одного типу роздуми народилися годинне перебування на дискотеці. За цей період не було замовлено жодної пісні на державній мові. Все російською, а під завісу і англійською. І прийшли тоді мені на згадку слова з народної пісні «Розлилися круті бережечки»:

...Гей, у лузі червона калина,
Гей, гей, похилилася;
Чогось наша слава Україна,
Гей, гей, засмутилася...

До речі, пісня ця була записана на початку 70-х років минулого століття на Єлисаветградщині, в селі Мар'янівці.

Але не хочеться закінчувати на такій сумній ноті. Тому процитуємо згадану пісню далі:

...А ми ж свою славу Україну,
Гей, гей, та розвеселимо.

То розвеселимо ми славу Україну!

3А мітинговими пристрас-
тями ми зовсім забуваємо про таку важливу справу, як боротьба за виживання. Бо, скажімо, кому буде потрібна перемога тієї чи іншої партії у політичній боротьбі, якщо саме існування членів цієї партії опиниться під загрозою? А такий час може наступити, бо ми все більше порушуємо екологічну гармонію у природі, семимильними кроками йдемо до його повного дисбалансу. І немає того завзятого й принципового, який би нарешті сказав: — люди, схаменіться! Не копайте самі для себе могилу, не нищьте природи. А ті несміливі голоси, які подають окремі громадяни

яка протікає через центр міста. Незважаючи на деяку реконструкцію в її центральній частині, справа до цих пір так і не доведена до повного завершення. Річка зміліла, забруднюється стоками відпрацьованих вод прилеглих підприємств. Основним винуватцем забруднення Інгулу є госпфедкальна каналізація міста. Через перевантаження каналізаційних мереж часто виникають самозливи фекальних стоків у межах міста. Забруднювачем ріки є й насосна станція, яка працює із значним перевантаженням.

В особливо критичному стані перебуває ліва прито-

ченню русел рік. Існує гостра проблема організації раціонального водокористування. Викликає тривогу і безгосподарське використання питної води. Та й 86,4 км водопровідних труб міста перебувають в аварійному стані, внаслідок чого час від часу виникають аварії і відсутність води викликає справедливе обурення мешканців.

Надзвичайну турботу викликає стан і організація використання земельних ресурсів. Міськвиконкомом у районі Веселівського кар'єру виділено ділянку для будівництва звалища. В кінці минулого року старе

Прикро, що жодне підприємство обласного центру не може похвалитися необхідною екологічною чистотою. Особливо забруднюють атмосферу повітря такі, як олієекстракційний і асфальто-бетонний заводи. В ході операції «Чисте повітря» встановлено, що на ряді підприємств міста незадовільно організований контроль за токсичністю відпрацьованих газів.

Так, в ГРЕ-37 не відповідають нормі 33 проценти перевірених автомобілів, на заводах «Гідросила» — 47 процентів, дозуючих автоматів — 44 проценти, в/з «Кіровоградгаз» — 42 проценти.

ГАВ І МУР

«Котику-братику мій!» — ніжно пригорнув до себе пухнасту тваринку мій син. У кімнаті повіяло чимось забутим, задушевним.

Кішка, собака заслуговують на нашу приязнь. Як відомо, саме вони найдавніші супутники людини, що поділяли з нею горе, стіхню, радість. Усі, напевне, знають, що ці тварини надзвичайно прив'язані до своєї домівки. Про розумові здібності собак, котів знаємо дуже багато. Хтозна звідки, вони повертаються додому. Хочеться з цього приводу згадати повість славнозвісного О. П. Довженка «Зачарована Десна». Долаючи чисельну відстань, собака дійшла до села наближаючись до рідної домівки, вона повзла радісно скавучачи.

І раптом одного разу колега розповідає мені, про випадок, який трапився у їх школі. Постарів охоронець двору, мати попросила сина знищити собаку. Той з радістю під'явав собаку і покликав її за собою. Пес, не підозрюючи нічого поганого, кинувся за юним господарем, радісно махаючи пухнастим хвостом. Юнак зупиняється на галявині, біля розлогого дуба, бере ремінець, туго затягує його на шиї в собаки і підвішує на гілку...

Минуло не так багато часу. Випадково зустрілася з своєю колегою і запитала її про долю учня, що повісив собаку в лісі. Чую коротку відповідь: «Відбуває покарання у в'язниці суворого режиму за вбивство».

Я вже давно переконалася, що від жорстокості до тварин — два кроки до злочину серед людей.

Знову хочеться продовжити розмову про котів, собак. Що скеровує їхню поведінку — пам'ять чи прив'язаність до місця, домівки? Люди схильються до другого. І це свого часу визначило майже забобонне ставлення до кішки, насамперед, як до охоронительки домашнього вогнища. Традиція давня і має під собою реальний ґрунт, бо наша хатня кішка веде родовід від єгипетської буланної кішки. А в Стародавньому Єгипті, звідки завезли її до Європи і приручили, кішка була священною твариною, покровителькою, заступницею сімейного щастя. Навіть назва тварини не слов'янська, а запозичена з народної латини.

Поступово корисливе ставлення до неї як до незамінного в господарстві нищителя гризунів взяло гору над іншими почуттями, хоч приязнь до пухнастої Мурки люди не втратили. Переїжджаючи з місця на місце, найперше брали в оселю кішку, мовляв, нехай і на новому місці пануватиме сімейна злагода і затишок.

Собака у кімнаті... Скільки дивовижних історій можна розповісти про неї. Моя колега розказала, що одного разу вона, самотня жінка, що давно вже на пенсії, тяжко захворіла. Сердечний приступ не давав їй змоги підвестися з ліжка. І тоді собака, стрибнувши на вікно від вулиці, стала так жалібно скавучати, що ці сумні звуки почули люди, вони прийшли на допомогу вчительці. Зараз своєю першою рятівницею вона вважає собаку.

Що ж сталося з нами сьогодні? Що вважає нам уживатися з тими, кого одного разу взяли під свій захист? І чому щемливо озивається оте «котику-братику», «собачко-дружок» — далекий відгомін взаєморозуміння роду людського з навколишнім світом, з братами нашими меншими? Чи не тому, що давно вже перетворилися вони з символу затишку і благополуччя на свідчення духовного нашого зубожіння. Прикро. Голодні, знедолені, колишні наші улюбленці все одно туляться до нас. Можливо, нагадують про минулу нашу прихильність. Можливо, докоряють за зраду...

Тож хочеться сказати: люди, не будьте жорстокі до всього живого на землі; до природи, до себе. Зло породжує ще більше зло. Доброта врятує світ. Тож давайте будемо гуманними, добрими до себе, до всього живого на землі.

Л. ЧОРНА,
вчителька.

с. Федірки,
Світловодський район.

ЗААСФАЛЬТОВАНІ

СКВЕРИ

на захист рідної природи, глушаться у загальному потоці політичних пристрастей і соціальних суперечностей.

Я — ветеран Великої Вітчизняної війни, пройшов складний і тернистий шлях у своєму житті, бачив усе, але такого байдужого ставлення до навколишнього середовища не зустрічав навіть у найгірші роки нашої історії. З кожним роком збіднюється природа нашого обласного центру.

Років 20—30 тому наше місто було мальовничішим і охайнішим. І люди тих часів це добре пам'ятають. Тому, на мою думку, нам усім сьогодні треба пікнати санітарно-епідеміологічну станцію за недостатню боротьбу з порушеннями санітарних норм.

Мені можуть заперечити, що колектив міської санітарної станції на чолі з головним лікарем Є. О. Власовим багато робить для поліпшення санітарно-епідеміологічної справи в місті. Може, й так. Але кожна робота вимірюється результатами, а в нас чомусь їх не видно в належній мірі.

Взяти хоча б річку Інгул,

ка Інгулу — річка Біанка. Місцеві мешканці переорали її береги до самісінької води, внаслідок чого відбувається змивання бруду в районах В. Балки і Кушівки. Ну й ну, навіть індивідуальні туалети астановлені на берегах річки. А такі промислові підприємства, як заводи ім. Кірова і «Жовтень», розташовані поряд з річкою, що не відповідає статусу її водоохоронної зони. Їх виробничі відходи з потоками води зносяться в річку. А тому виклики спрацьованих відходів у води не тільки зменшуються, а й щороку збільшуються. А вже в місті каналізаційні очисні споруди перевантажені в 3,5 рази, а нарощування їх потужностей затягнулося. Тому в обласному центрі гостро стала проблема припинення будь-якого будівництва, в тому числі житла і об'єктів соціальної побуту.

У той же час будівництво очисних споруд ведеться повільно. З року в рік переноситься здача в експлуатацію 2-ї черги міських очисних споруд на 30 тис. куб. м на добу. Прикро, що в місті відсутні очисні споруди для зливних стоків. Навіть не організовані спеціалізовані служби по розчи-

звалище в районі Завадівки буде офіційно закрито.

Як відомо, велике значення в організації захисту ґрунтів від вітрової і водної ерозії мають зелені насадження. Озеленення в нашому місті становить 30,6 процента до науково встановлених норм. Державний парк-пам'ятник садово-паркового мистецтва місцевого значення — парк ім. В. І. Леніна перетворений у сквер, де головними виявились не зелені насадження, а різні атракціони і самовільні будови для госпінвентаря. В місті практично знищені парки ім. О. С. Пушкіна і Космонавтів. Не відповідає вимогам парк ім. Павла Морозова. Незадовільно проводяться реконструкції парків ім. 50-річчя Жовтня і Перемоги. В парку імені 50-річчя Жовтня порядок тільки в центрі, а в глибині можна ноги поламати. За останні роки масового характеру набули самовільні вирубки зелених насаджень. Недостатньо вживаються заходи по притягненню до відповідальності браконьєрів. На більшості вулиць і тротуарів панує безгосподарність. А де ж дієвість органів влади на місцях, санепідстанції!

У критичних випадках кожен із нас посилається на недосконалість законів, норм, недостатню екологічну чи санітарну освіту громадян, молоді. Оздоровлення навколишнього середовища — справа важлива і невідкладна. Міському комітету охорони природи (голова М. М. Жуков) треба проявити наполегливість, принципність щодо порушників природоохоронного законодавства. При цьому й не знімається відповідальність із міської і районних Рад народних депутатів, їх виконкомів.

Разом з тим хочу відзначити добру організацію екологічного виховання молоді в середніх школах №№ 22 і 31 та технікумі механізації сільського господарства (учителі Ю. О. Журик, Н. М. Розноша і Л. І. Сікорська). Особливої уваги заслуговують кабінет екологічного навчання і музей хліба в СШ № 22.

Р. ДАЙДАКУЛОВ,
дійсний член Географічного товариства СРСР,
лектор обласної організації Товариства охорони природи.
м. Кіровоград.

Бригадир поїзда навідріз відмовився розмовляти. Радянські провідники дверей не відкривали. Розлючені люди не розходилися. З'явилися поліцейські. Вони, звичайно, справді вимагали, аби звільнили колію. А ми не могли зрозуміти, чому наші співвітчизники так з нами поведлись. Було соромно і боляче. Соромно і за себе, і за тих, хто зачинився в вагонах. Соромно перед поляками. Треба було щось робити. Компроміс знайшла польська сторона (наші були непохитні як мур: за стільки років нас хоч цьому навчили — авт.), пообіцявши дати електричку до кордону, якщо ми пропустимо поїзд. Люди неохоче розійшлися, не зовсім довіряючи полякам.

Поїзд промчав, не взявши жодного пасажирів. Чулися прокльони і на адресу бригадира поїзда, і на адресу Радянського Союзу.

Через дві години підійшла електричка, яка повинна була відвезти нас до найближчої радянської станції. Знервовані люди, стомившись від довгого чекання, кинулися штурмувати вагони. Затріщав одяг, сумки, почулася лайка. Вгорі замигтіли ноги. То сильніші вкидали слабших через вікна. Недовго думаючи, зробили це й ми. Секунда — і наша Ліда уже в вагоні, розпласталася на сидінні, таким чином «бронюючи» нам місце. Переповнений поїзд

рушив з місця. Ніхто не запитав у нас квитків, ніхто не вимагав грошей. Нам просто допомагали. І знову біль: чому не світло, а чужі, іноземці?..

Польську митницю проїхали без пригод. Свої ж знову рилися в ганчірках, щось вишукуючи. А що я

— Оце чого?
— Усе — відповідаю. Долари в мене лежали в записнику, із записником я їх і показав.
— А покажи гаманець.
— Та це ж в мене і гаманець, і записник — кажу.
Недовірили дивитися

ете, що чесності взагалі не існує і людина й сьогодні може говорити правду.

Знітився і відпустив. Зайшов ще один молодий чоловік. Боже праведний, страшно було на нього дивитися. Рюкзак пошматований, куртка

Як згодом розповів, почував де прийдеється, що доведеться...

Чи сподобалася мені поїздка? Привіз дещо дітям, собі, дружині. От тільки не розумію чому всіх, хто їздить у Польщу, називають спекулянтами? Хіба ті, хто, викладаючи з шафи останній комплект білизни аби купити там щось для сім'ї — спекулянти? Чому на митниці відбирають речі, твердячи, що можна тільки на 30 крб. (це нині, коли ціни стрибнули у 3—5 разів)? А як же туристичні поїздки? Адже люди їдуть, не маючи в кишені жодного золотого. Як же тоді розраховуватися за готель, їжу? Чи задумувався хтось над цим?

Польща — гарна країна. Привітні, гостинні там люди. Вони добре розуміють наші біди, нашу злидоту. Мені дуже соромно і об-

кордон, щоб купити найелементарніші речі. Чому? Хто-небудь коли-небудь відповідає на ці запитання? Після поїздок до Польщі кировоградці стали краще одягатися. І дітки стали яскравішими, красивішими. А нашим чиновникам це не до вподоби:

— Ти диви, народ прибрався. Уже ходять одягнені, як ми і наші діти. Не бути цьому.

І придумали «розумне» рішення: «дозволили» виїзд за кордон тільки один раз на рік. Аби не вивозили, мовляв, товару. Може він і є десь, той товар, тільки не для нас, смертних.

Донька запитує:
— Татку, коли другі штани привезеш?

Що я можу їй відповісти? Що так і носитимуть вони одні штани на двох? Що наші чиновники страшенно дбають за кировоградців і бояться, щоб, не дай бог, не вивезли з міста дефіцит. Тільки де той дефіцит?..

Той, хто мав гроші, той і матиме, хто їздив за кордон той і їздитиме. Він будь-які рішення обійде. Шляхи для цього знайдуться.

Чи вибирався б я за тридев'ять земель, аби купити дитині гарну футболку чи дружині пристойне плаття, якби все це можна було купити в наших рідних магазинах. Звичайно, нікуди б не їхав. І десятки таких, як я (не маю на увазі професійних спекулянтів), теж не їхали б. Але хіба хочеш. Мушиш.

П. ОЛЕКСІЄНКО.
м. Кіровоград.

Одні штани

на ДВОХ

міг взяти забороненого, коли дома чекали троє дітей і кожного треба було одягти. У наших же магазинах — в одних порожньо, в інших — грошей вистачає тільки на витрішки...

Поки митники рилися моїх речах, я згадував дітей. Любі мої, ви й здогадуєтесь, що везу одні штани на двох: на другі не вистачило грошей.

Я викликав у митника особливу підозру і він мене повів на особистий догляд. Чому викликав? Мабуть тому, що серед того, що я віз, були гарні і досить дорогі (навіть за польськими мірками речі (їх нам подарували поляки). Запитав, чи є валюта. Показую 4 долари.

на мене, пробук комірць зазирає до кишень.

Я сміюся.

— А що, вже зовсім не вірите людям? Навіть думки не допускаєте, що я нічого не заховав, що оце і все, що везу. Чи думаете,

брудна, аж чорна. Поглянув на нього митник і відвернувся — чи то з жалю не оглядав чи з брідливості. Від одного тільки вигляду того чоловіка стало сумно. Бо хіба він бачив щось за кордоном?

розливаю за наш народ. Чому ми змушені їхати за кордон як туристи, але крім базарів нічого не бачити? Чому ми, ошалівши від наших порожніх магазинів, шукаємо будь-яких способів вибратися за

НАШ КОМЕНТАР:

Друкуючи цей матеріал, ми подаємо бачення проблеми кировоградсько-польських товарних стосунків одним з безпосередніх їх учасників. Наш автор, як, в принципі, і кожна людина, має право на свою думку з цього приводу. Можливо, вона не зовсім збігається з позицією офіційних установ, одні з яких ловлять несподівано затоварених землячків на державних митницях, а інші — приймають «закон» місцевого масштабу про виїзд за межі нашої країни. Доцільність його прийняття пов'язана, як говориться в документі, «з метою впорядкування короткотермінових туристичних, приватних (за викликом) поїздок за кордон, недопущення пов'язаних з ними скуповування і вивезення з області товарів народного споживання.

Правомірність прийняття такого рішення викликає певні сумніви, однак не про це зараз мова. Чи обов'язково саме таким шляхом треба було йти? Чимало областей України, куди теж добралась польська лихоманка, вирішили цю проблему по-іншому. Принципиальний — їдеш перший раз за кордон — вважай, безплатно (крім певної суми за відкриття візи), другий раз — платиш 100 (150, 200, 250...) карбованців третій раз — сума відповідно збільшується і т. д. Із врахуванням

постійної інфляції цими сумами можна періодично маневрувати. Вигода очевидна: по-перше, витрачає місцевий бюджет (а при шаленому потокові бажаючих вирватися у жадааний закордон це були б чималі гроші), а по-друге, в якійсь мірі це вдарило б по руках і місцевих торгашів, котрі зробили для себе польські вояжі способом непоганого заробітку. В усякому разі, над цим варто подумати.

І наостанок. Скільки б тисяч митників не ставили ми на своїх рубежах, скільки б рейдів не організовували туди представники КДБ, УВС, ВБРСМ (ОБХСС — більш відома російська абревіатура), народного контролю, скільки б спекулянтів (у лапках і без лапок; а Росія, до речі, взагалі відмінила покарання за спекуляцію) не сідали на лаву підсудних, люди все ж будуть їхати за кордон. Не тільки подивитися на його історичні пам'ятки, а й купити щось для себе чи для дітей. Вони хочуть одягатися красиво (хіба вони бажають чогось неможливого?). Наша держава не дає їм такої змоги. Доводиться надіятися на іншу...

Ну, а що з цього виходить, ви мали змогу прочитати.

О. ПИЛИПЕНКО,
завідуюча сектором соціальних проблем.

ВІТРИНА

ВІРШ В АЛЬБОМ

Борис ЧИЧИБАБИН

БЕЛЫЕ КУВШИНКИ

Что за беда, что ты продрог и
Средь мошкеры, лягушечьих
протри глаза и в прелести омой,
нет ничего прекраснее кувшинок,
плавучих, белых, блестящих
Они — как символ лирики самой.

Свежи, чисты, застенчиво-
волшебны,
для всех, кто любит, чашами
стоят.
А там, на дне, — не думали
уже б мы, —
там смрадный мрак, пнявок
черных яд.
На душном дне рождается
краса их
для всех, а не для избранных
натур.
Как ждет всю жизнь поэзию
прозачк.

кувшинки ждут, вкушая темного.
О, как горюют, царственные
цапы,
как ужас им дыханье заволокло,
в какой тоске сподыспода
стеблями рук в стеклянный
потолок!
Из черноты пузырчатой и вязкой,
из тьмы и тины, женственно-белы,
восходят ввысь над холодом
и ряской.
И звезды пьют из белой пияты.

«СПЕРШУ ПОДУМАЙТЕ...»

Газету передплачую 3 роки. Мені вона подобається. Ось і я вирішила написати про наболіле. Застерегти своїх ровесників і просити в них допомоги, поради.
Мені 16 років. Що це за вік? Вік — безтурботності, наївних мрій, першої закоханості. Думалося, що це найсвітліші дні життя та вони мені потьмарилися. Чому? Дівоча честь, невинність, що

може бути дорожче? Коли тебе безпідставно звинуватили в безчесті — це боляче. Я дуже високо ціную думку громадськості, друзів і дуже гірко на душі, коли від тебе відвернулись. Опускаються руки, хочеться покинути цей світ. Але ні, я повинна боротися, я повинна довести всім, що чесна, як перед богом. Є й моя вина. Пліток безпідставно не бу-

ває, а особливих в селі, де вони поширюються з неймовірною швидкістю.
Я зустрічалась з хлопцем, який раніше вів аморальний спосіб життя. Потім зрозуміла: це не той, на кого я сподівалась. Розлучились ми швидко, без образ, але потім і почалися мої муки. Всі відвернулись від мене, звинуватили в безчесті. А кому хочеться,

щоб про його подругу ходила недобра слава? Хлопця того засудили — насильство, але в мене залишились чомусь добрі почуття до нього, водночас образливо за себе. Я готова на все, щоб довести, що невинна, як ангел, але чи ж можу всім наклепникам «заткнути рота»? Тепер я нікуди не хожу, ні з ким не дружу, отож, хоч особливо дівчат застерегти, щоб

вони перш ніж щось зробити, подумали і не каляли так, як я.
Що робити? Не знаю. Вирішила більше приділяти увагу урокам, хоч і зараз непогано навчаюся.
Дорога редакція, може, цим листом, який ви надрукуєте, виручите мене, прошу вас прізвища мого не називати. Якщо придуть відгуки, то я вишлю свою адресу.
З повагою Л.

А «...МНЕ НРАВИТСЯ ШИТЬ...»

СОЦІУМ

СОЦІУМ

Літо для підлітків — не лише відпочинок. Для багатьох це ще й найвідповідальніший момент у житті — час вибору професії. Наскільки відповідально ставляться 16-річні до свого вибору, чи добре подумали, чи все зважили? В багатьох училищах проводяться анкети, опитування серед вступаючих. Прочитаймо ж деякі з них. Серед безлічі питань найважливіші, на мій погляд, такі: що найбільше приваблює вас у вибраній професії; звідки, з яких джерел ви дізналися про цю професію; хто вам порадив її обрати.

Переді мною 22 анкети дівчат і хлопців, які побажали пов'язати своє життя з легкою промисловістю. Серед них на одне—два запитання, які нас цікавлять троє не відповіли.

Що ж найбільше приваблює у вибраній професії нашу молодь? По анкетах це визначити важко. Бо ж ми можемо відчувати розуміння суті майбутньої професії у таких відповідях: «майже все», «робота», «мабуть я хочу, щоб у нас було більше товарів», «вияв своїх здібностей», «справа шиття», «бажання шити». Є відповіді й конкретніші — від бажання творити («я зможу втілювати свої творчі ідеї і задуми в конкретні вироби, які люди будуть носити з радістю») до відверто прагматичних («тому що можна пошити собі будь-яке плаття по будь-якій моделі», «вона (професія) приходить в майбутньому»).

Звідки ж підлітки черпають інформацію про свою професію, якій віддають перевагу? Троє із 22 мають власний досвід — «була на курсах кравців — мені сподобалось», «з дитинства люблю шити. Моя бабуся працює в ательє мод», «я часто дома сама шию». Шестеро познайомилися з професією на уроках праці, під час екскурсій на підприємство, з розповіді учителів. Лише одне з опитаних вступає до училища попередньо побувавши у ньому на екскурсії. Шестеро дізналися про майбутню справу життя від мам, сестри, подруг, сусідки. Немале місце в профорієнтації займають засоби масової інформації: шестеро вступників саме там прочитали чи побачили (телевізор) про професію, якою зацікавилися.

Хто чи що було тим каталізатором, який допоміг зробити остаточний вибір? Чия порада стала вирішальною? Наша молодь досить самостійна у своїх рішеннях. 13 із 22 обрели свою професію самі, без будь-яких порад. Шестеро керувалися порадами мам, лише в одній анкеті згадується батько. Іншим порадили стати працівником цієї галузі друзі.

Анкети читала С. БОНДАР.

«ОДИНАКИ УСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!»

Такий девіз міський комсомольський штаб «Іскра» взяв собі за програму діяльності. Записавши його великими літерами у своїй газеті «Комар» (комсомольська ефіша-реклама) штаб протягом усього навчального року втілював це правило у життя. Особливо вдало пройшли засідання клубів сімейної культури «Кому за... 14» та політичних сумнівів, публіцистична програма «Чи погано бути неспокійним?»

Чернівецький міський політичний клуб школярів та учнів запросив штаб «Іскру» до себе в гості. Нас зустріли цікавою програмою — лицарським турніром, — протягом якого хлопці та дівчата змагалися у тому, хто найкраще поведеться з днем народження.

Наші дітлахи також приєдналися до змагання і показали найцікавіші фрагменти своїх програм. Ми оглянули місто та музей буковинської архітектури під відкритим небом, їздили на екскурсію у Яремче і готували сніданок під дощем у горах. Застежили всі закутки середньо-

вічної фортеці в Хотині і музею гуцульських ремесел. І все це з українськими та російськими народними піснями, сучасними та авторськими, деякі з них написали наші хлопці.

Та ось зустріч наближається до кінця і господарі запрошують нас на поетичну свічку. Свічка тільки на столі і в руці того, хто говорить чи співає, читає вірш. Дуже важлива розмова про кохання, про почуття до родини, батьків, одного до іншого, розмова людей, які хочуть розібратися в цьому надто незрозумілому сьогоденні, вийти з нього людьми, з почуттям своєї гідності та й допомогти тим, хто цього прагне, але має дуже мало сили протистояти натиску насильства, розпусти, гоніння за неіснуючими символами благополуччя.

А потім було прощання. І пісні на пероні, і адреси на шматочках паперу, і обіцянки прийти до нас у місто.

Зараз пора іспитів та канікул. Штаб на певний час припинив свою роботу. Але у наступному навчальному році ми знову відчинимо для всіх бажаючих двері

обласного Палацу піонерів та школярів і будемо готуватися до зустрічі своїх нових друзів.

А всі, кому набридло знаходитися у колі постійних розмов про «шмотки», «бабки», дивитися безкінечні відики про жахи

та вбивства, приходьте до нас, тому що це до вас звертається наш «Комар» — «Одинаки усіх країн — єднайтеся!».

Н. ДОВГОПОЛОВА,
керівник міського комсомольського штабу «Іскра».

ІЗ МОРОЗИВОМ ПРОБЛЕМ НЕМАЄ

Купляючи морозиво в хлопчаків, котрі так бравово його в ящиках розносять вулицями Кіровограда і пропонують перехожим, ніколи навіть не подумав, звідки ці дітлахи взяли. Торгують — ну й добра, аби, головне, морозиво було. Хто його продає: тітонька в халаті, що зветься білим, а чи дітлахи, певно, мені, та й багатьом іншим, однаково.

Так повинно бути. Так воно і є. Для того, щоб дітлахи (ми їх бачимо то з ящиками морозива, то з різноманітною періодикою) не тинялися містом у пошуках пригод, комітет у справах молоді Кіровоградського міськвиконкому вирішив допомогти працевлаштуватися влітку вчорашнім школярам.

Так, старшокласники сьогодні допомагають цегляному заводу — працюють вантажниками. Заздалегідь (комітет має гіркий досвід паперової тяганини) проробляється питання направлення дітей в серпні на збирання урожаю. Але найбільш задоволені сьогодні — морозопродавачі, як вони себе називають. Тут навіть, як розповіла інструктор комітету Людмила Дорохінна, існує певний конкурс. Бажаючих перевагато. Навіть позмінно працюють.

З дитини, а це переважно хлопчаків, укладаються трудові угоди на десять днів. Звичайно, після того, як вони принесуть довідку з санепідемстанції (торгують же продуктами!) і письмовий дозвіл батьків, котрі не заперечують, щоб їхні діти літом працювали.

Та які там заперечення, коли батьки самі приходять у комітет і просять за працевлаштування свого чада. Приміром коли я в комітеті був, то не лише бачив порожні ящики з-під морозива, які дітлахи сюди зносять — що поробиш, коли нема де їх пригнати — а й зустрів одну маму. Нею була Зінаїда Миколаївна Шушкет. Вона дуже рада, що дітям почали увагу приділяти. Не так їй і сину гроші потрібні, хоч це теж добре, говорила вона, як буде спокійна, що тринадцятирічний юнак не байдкуватиме, а займатиметься корисною справою.

Ю. Джерельний.

Усі п'ять післячорнобильських років профспілкові оздоровчі табори приймають дітей із заражених територій. У цьому році на Кіровоградщині відпочинуть 2 тисячі маленьких представників великої біди. Розмістяться вони у таборах «Орляти», «Червоні (Світловодськ), «Бригантина» (Новоархангельськ), «Чайка» (Гайворон), ім. Гагаріна (Ульяновка), вонзалу по таборах 450 дівчаток та хлопчиків з області. Почалася друга зміна. Новомиліву тут подобається; Євген Друженко і Люд СТУ-2) готують для дітей.

Фото В. ГРИБА.

МОЖЕ, МЕЛЬПОМЕНА ДОПОМОЖЕ ВАМ...

У педінституті пройшла остання вистава 34 театрального сезону народного студентського театру «Резонанс».

Художній керівник і режисер театру В. Д. Дейнекін в інтерв'ю газеті «Народне слово» якось висловився, що творці всіх вистав студентського театру — це люди-фанати театального мистецтва.

Так ось про виставу. Вийшло, що в цей день відбулась уже згадувана прем'єра, закриття театального сезону і підтвердження цією виставою званим «народного». Все в один вечір. Я навімисне не даю назву вистави, щоб заінтригувати читачів.

Атмосфера сучасної Франції відчувалась у музичі, у костюмах, у французькому темперамен-

ті. Це комедія, навіть комедія-фарс, де начебто померлий «голоаний герой», французький письменник, твори якого швидко «розпродаються у вокзальних кіосках» Стефан Буассьєр не вмер, а значить всю немаленьку спадщину, яку він щедро розділив між своєю останньою молодістю дружиною Візіан (І. Федотова) та дочкою Люсі (В. Третьякова), у якій дуже діловий і підприємливий чоловік Людовик Мерекур (Д. Дейнекін) може перейти в інші руки, ті, які насправді люблять і поважають Стефана.

Що дали? Приходьте на виставу студентського театру, довідаєтесь.

Е. МЕРЕЖАНА,

художній керівник студентського клубу КДП імені О. С. Пушкіна.

У «МК» за 18 травня було вміщено статтю «Культура, чи показуха», в якій педагог А. Войний критикував деякі моменти в становленні української національної школи. Сьогодні вміщуємо відгук її директора.

В час утвердження плюралізму поглядів на всі процеси, які відбуваються в суспільстві, міркування вчителя історії Кіровоградської СШ № 15 А. Войного щодо однієї з концепцій національної школи (в даному разі тієї, яку розробив В. І. Каюков) і «аналізу» перших кроків національної дев'ятирічки № 21, викладених у статті «Культура чи показуха», прочитав з цікавістю. Не скажу, що в захваті від написаного, особливо ж висновку: «...змушений все ж назвати його (В. І. Каюкова) власну концепцію національної школи відірваною від життя і навіть шкідливою для процесу національного відродження». Але я зник до того, що не кожному зрозумілі мої задуми і багато разів пояснював суть своєї концепції кожному, хто хотів у ній кваліфіковано розібратися. Шкода, що в числі таких не було вчителя А. Войного. Але поскільки стаття спрямована не тільки проти мене особисто (це півбіди), а проти всього колективу школи, яку очолюю, то дозволю сказати й своє слово, бо глибоко шаную колектив педагогів, які в умовах величезних нестатків, цінною копітких зусиль над собою прагнуть реалізувати концепцію національної школи.

Невже, колего, гадаєте, що я чи мої одностайні проти нових підручників чи не заслужили того, щоб держава створила, зокрема, для нас і в цілому для всіх освітян нормальні умови праці? Але що ж робити, коли і школи у нас бідні, і фахівців не завжди вистачає, як і багато чого іншого? Невже, говорячи словами Лесі Українки, коли «година для праці настала», маємо сидіти і сподіватися на якогось всесильного дядечка-чарівника, який одразу ж вирішить шкільні проблеми? Коли брав участь у республіканському конкурсі на кращу концепцію національної школи, не думаю, що відповісти її ідеї доведеться на базі найбіднішої в Кіровоградському районі школи. Але це була єдина школа, в якій вакантною залишалася посада директора і таку школу мені доручили. Не зник боїтися труднощів, їх на мою долю випало немало. Звичайно, можна було б зачекати, поки побудують нову школу, де клопоту господарського було б менше, а часу на предметну роботу з учнями — більше. Але не так багато часу людині відміряє життя, щоб ним легковажити, ось чому і в цій школі вирішив знайти своє місце

і внести посильний вклад в процес духовного відродження України.

А тепер кілька зауважень щодо Ваших міркувань. Про те, що історію України доцільно вивчати з 1-го класу, не сумніваюся. Перекоаний, що й читанки для малюків через якийсь час будуть складені і подаватимуть матеріал, який враховуватиме вік малюків. Такою читанкою охоче користуватимуться і вихователі дитсадків. Сумніваючись у можливості цього, посилаєтесь на те, що наші діти не знають рідної мови, що немає спеціальних підручників. Погоджуючись із такою констатацією, скажу, що й мені пече ця проблема.

Та нагадаю, що любов до рідної мови у великій мірі виростає з осмисленого, неспотвореного сприйняття національної історії, рідна ж мова, в свою чергу, є голосом історії. Тому ці моменти взаємодіають і не повинні виключати один одного. Вам здається, колего, що й раніше в школах України вчителі історії знайомили школярів з життям і діяльністю історичних діячів України. Так, були такі педагоги, особливо ж ті, які розділили долю вчителів — В. Стуса, О. Тихого. Але це винятки. Як правило ж, школа в цій галузі знань творила в серцях і душах школярів пустелю. Поговоріть з істориками, які працюють у Донецькій, Луганській областях і, можливо, Ваша думка зміниться. У своїй концепції вищезгаданий напрям роботи не називаю «новим», як про це говорить автор статті. Це, напевно, так придумуєте, щоб хоч трішки поглузувати з автора.

До речі, з життям історичних діячів України в нашій школі учнів знайомить не лише учитель історії. Так, наприклад, вечір, присвячений У. Кармалюку, підготували учні 8-го класу під керівництвом математика З. Ф. Павлишини; літературний вечір, присвячений Б. Хмельницькому, підготували учні 7-Б класу під керівництвом біолога Т. Б. Романенко; урок на тему «Герої українських дум» проведений учителем початкових класів З. Г. Кореловою; козацький вогник підготувала і провела вчитель української словесності Л. М. Чайкіна. І коли писав про те, що педагоги в національній школі розкажуть дітям про П. Сагайдачного, І. Сірка та інших вождів нації, то нічого «демагогічного» в цьому не бачив. А ось Ви, колего, побачили. Скажу, що й «залізну завісу» В. І. Каюков не створює, це плід уяви того, хто, як правило, ніколи в школі не був або недостатньо її знає. У нас дехто звик писати про це «на всякий випадок». Але

не ображаюсь: це біда багатьох, її початок занурений у той час, коли в країні розкидалися на всі боки ярликами. Вивчення історії України ніяк не зазіхає на усунення уроків історії стародавнього світу, середніх віків, історії країн світу. Про це й натяку немає в моїй концепції. Адже історія рідного народу — це складова частина всесвітньої історії, вона допомагає нації збагнути своє місце в ній. І те, що мало українців не знають, хто вони, звідки вони — на совісті тих, хто «зачинив» історію України в льох забуття, замовчування.

У мене складається думка, що колега з СШ № 15 познайомився лише з одним варіантом концепції В. І. Каюкова. Але якщо прочитати їх усі — то й тоді в них не знайти проповіді зневаги до інших народів, «залізної завіси», тобто орієнтації на якусь виключність українського народу та всього того, що давало б підстави називати концепцію «відірваною від життя», «шкідливою». Хоч її автор — прихильник гуманітаризації шкільної освіти, але на жодну годину математики не замахнувся. Поговоріть із нашими математиками — переконаєтесь. Коли сподівався, що працювати у великій школі, то й тоді передбачав додаткові 2 — 4 години для поглибленого вивчення природничо-математичних дисциплін тими учнями, які виявляють до цих дисциплін хист.

Якщо ж учитель математики кілька хвилин на уроці приділить розповіді про творчу лабораторію українського математика чи розповідь про його внесок у розвиток світової математичної думки, то математики він не підмінить, а навпаки, це «олюднить» фейерверк математичних формул, рівнянь, теорем...

Не впевнені Ви, колего, що гуртовий спів української патріотичної, народної пісень зацікавить учнів 16 — 17 років. Поспітайте у фахівців, і вони переконливіше доведуть, чи можна школярів зацікавити «нашою думою, нашою піснею», яка «не вмере, не загине». Якщо вважати, що В. Каюков хоче цим учити примусово, то слід погодитися, що всі предмети, які викладаються в школі, вивчаються примусово, бо ж передбачені програмами. Візьмімо й таке: скільки колективів художньої самодіяльності може працювати на базі школи? Якщо говорити про міську СШ № 18, в якій 2400 учнів — це одна відповідь, якщо говорити про Н/СШ № 21, в якій 365 учнів — відповідь інша. Коли ж вивчати якийсь фрагмент концепції, то тлумачити його можна як кому забажається. Чи не так?

Учитель А. Войний вважає, що учні, які братимуть участь у ро-

боті хору, це ті, хто позбавлятиме себе знань з основ наук. На мою думку: заняття в хорі поглиблюватиме їх знання з народознавства, розвиватиме естетично. Це істина, яка не потребує доказу! В автора статті з'явилася думка про ейфорію, яка будімо виникла (невідомо де) від появи першої національної школи. Загадкою є і те, як дійшов А. Войний думки, що не В. Каюков працює на дітей, а діти на автора концепції. Термін нашого «спілкування» обмежився хвилиною, коли, мимохідь, зустрівши вчителя історії, я привітав його з участю в конкурсі «Вчитель року». Отож, стаття написана за принципом: «Прийшов, дещо побачив і все зрозумів».

Звичайно, нами зроблено ще мало, адже над вирішенням концепції національної школи працюємо тільки 8 місяців. За цей час школу відвідали педагоги Києва, Дніпропетровська, Комсомольська, Миколаєва, Кривого Рога, Дрогобича, майже 300 освітян Кіровоградщини. Якщо вважати те, що показували таку бідну школу, на базі якої почато експеримент, то повірте, що колективу соромно за таку «показуху». Якщо цим словом колега хоче кинути тінь на нещирість педагогів, він глибоко помиляється. Тільки єдиному вчителю вдалося за дві години перебування в школі дати таку негативну оцінку всьому педагогічному колективу.

Учитель народних ремесел почав підготовку свята стрітіння і завчасно запросив делегацію школярів СШ № 15 і СШ № 23. Прибули тільки учні п'ятнадцятої десятирічки. І за це ми вдячні. Школярі СШ № 15 краще підготувалися до свята і на лінійці про це було сказано; учнів, яких Ви готували, поставили за приклад нашим. Правда, вчитель народних ремесел не астиг сказати вам, що останні 3 дні перед святом у нього трапилася біда — помер батько і він займався похороном. Так уже сталося, що захід, який розкритикували, був справді неякісно підготовлений. Але побувати на цьому заході — не означає побачити все. Рамки даної статті обмежують мої можливості прокоментувати й інші Ваші спостереження. Наприклад, на стрітіння Ви «зустрілися» з металевим ліжком у світлиці, а зараз учні під керівництвом вчителя народних ремесел виготовили його з дерева. Ми не стоїмо на місці, прислухаємось до порад, побажань, слухних пропозицій. Вдячні кожному, якщо він щиро хоче допомогти нам.

В. КАЮКОВ,

директор Кіровоградської національної школи № 21.

Краще б він мене кудись послав! Не люблю холодно-авічливого тону голови міської Ради. А взагалі, Валя, симпатична секретарка В. Г. Мухіна, попереджала про погані настрої шефа. Причина? «Ой, знову тролейбусники страйкувати збираються. Ну як люди можуть. Такий складний час, а вони тільки про себе дбають».

Валентинині емоції передалися і мені:

— Нехай страйкують, будемо їздити автобусом.

— А якщо і автобусники вирішать страйкувати, — запитує хтось із присутніх в приймальні.

— Значить будемо ходити пішки, — вирішила я. — Між іншим Микола Михайлович говорить, що це корисно.

— Який Микола Михайлович?

— Академік Амосов.

Ніхто з присутніх, зрозуміло, авторитет Амосова піддавати сумніву не відважився. Хоч і бажано ходити пішки згідно Соколовим, скажімо, я думаю, знайдеться небагато. Та емоції емоціями, з ситуації у тролейбусників склалася непроста. Начальник тролейбусного управління депутат А. О. Тетюра, виступаючи на VI сесії міської Ради, попереджав: «Треба щось робити. Атмосфера у колективі дуже напружена».

Що ж відбувається у тролейбусному парку? Чи й справді доведеться нам з вами пересісти на автобус або ходити пішки? І взагалі, що знаємо ми про тролейбус? Знервованість від довгого чекання на восьмому маршруті, наприклад? Не дуже приємну ситуацію в тролейбусі, коли вас везуть немов оселедці?

— Анатолію Олександровичу, — звертаюся до начальника тролейбусного управління. — Чого ви хочете?

Тетюра ображається. Ви, мовляв, думаете, що ці тролейбусники сяк-такі, тягнуть коудру на себе, а самі збиткові для міста і нічого хорошого від них чекати не доводиться. Загалом, я думаю, не зовсім так. Наприклад, про збитковість «Якщо зорі запалюють, значить це комусь потрібно», — сказав поет. Якщо тролейбуси існують, значить це комусь потрібно. І не климусь, а нам з вами, городянам.

Я говорила і з водіями, і з начальником, не буду детально передавати зміст цих розмов і суперечок, хоч з деякими аспектами познайомлю. Картина вимальовується сумна. Виявляється, пасажирський транспорт у нас взагалі збитковий. Автобусники хоч за рахунок міжміських перевозок можуть жити, тролейбусна система існує лише в місті. Протягом десяти років тролейбусне управління було в загоні. Проблеми не знаходили вирішення. Почнемо хоча б з того, що виробнича база будувалася потужністю на 50 одиниць. Зараз у тролейбусному парку 110 тролейбусів, а потужності все ті ж. Звідси і неясність обслуговування. Умови праці водіїв дуже важкі. Перший тролейбус виходить на лінію близько 5-ї години, останній повертається в депо о пів на другу. Кадрів не вистачає. Практично у водіїв 10-годинний робочий день і один-два вихідних на місяць. Ну, зрозуміло, заробітна плата відповідна 600 — 700 карбованців. Це за перероблені години. Середня

зарплата — 280 крб. Та мало хто заробляє саме стільки. Мені показували розрахункову відомість, навіть ті, хто працює так би мовити без року тиждень заробляють досить пристойно. І з цієї точки зору у пасажирів, що їдуть тролейбусом рано-вранці на зміну у ливарний цех, вимога водіїв підвищити заробітну плату може викликати лише негативну реакцію. Звичайно життя дорожче і на 600 карбованців прожити так, як до 2 квітня важко. А легко, наприклад, жити інженеру служби руху К. В. Білобуса, у якої чистими 180 крб.

— Так ми ж не тільки про себе дбаємо, — говорили мені тролейбусники. — Вимагаємо підвищення заробітної плати всім працівникам тролейбусного управління.

— Та врешті-решт, хіба справа лише у зарплаті, — вигукнув А. М. Соляс. — Я вас прошу! Я 20 років шоферував у Одесі. Повне безладдя у вас тут. Ну боже ж мій! У вас водіїв навіть за класність не платили. Оце тільки почали. А колективний договір. Я вас прошу. Хіба це договір! Та більшість водіїв про нього і не чула. Ха-ха!

— Система у нас така, — втрутилась водій В. В. Пензякова. — Нас ні за що ні про що можуть образити. Начальників розчелось. Порозгонити б половину.

— Або візьміть стосушки з пасажирками, — це М. М. Халівка, — Пасажиру все можна, а водіїв...

Ну, тут вже я не витримала, як «пасажир з досвідом». Не знаю, на що натякає Микола Микслайович, а те, що водій пасажира дуже часто «не працює», прикладів скільки

завгодно. І не тільки у мене. А. О. Тетюра наголошував, що сьогодні тролейбусники у пасажирів просто не зацікавлені, тобто у тому, щоб обслуговувати його на рівні.

Власне, головна причина нестабільності ситуації у тролейбусному управлінні — це сьогоднішнє місце. Позиція міськвиконкому тролейбусників не влаштовує. Адже у великих містах перші рішення міської влади стосувалися саме транспорту. У Кіровограді тролейбусний кофлікт вирішався давно, а те, що в інших містах проблеми вирішувалися, переповнило чашу терпіння. Довгий час абсолютно не вирішувалися соціальні питання.

Коли Анатолій Олександрович говорив про проблеми з кадрами, він тримав у голові саме те, що людей привабити нічим. Ну що він може пообіцяти. Житло відсутнє. Є гуртожиток, але він заселений людьми, що до тролейбусного управління не мають ніякого відношення. Молоді робітники (кілька чоловік) живуть на підстанції. Ті, хто з сім'ями взагалі в скрутному становищі. Анатолій Гозбенко працює водієм 2 роки. Пройшов Чорнобиль. Здоров'я погане. Житла немає.

— Будеш страйкувати? — Побачу.

Оксана Румянцева живе в гуртожитку радіозаводу. В гостях не вдома, як кажуть. І взагалі, натякають, щоб виселялась.

Тому одна з вимог тролейбусників — повернути гуртожиток. На жаль, під час мого візиту у тролейбусний парк, секретар комсомольської організації був у відпустці, а начальник управління про якісь

цікаві справи комсомолу нічого сказати не може. Один із молодих водіїв, юнак комсомольського віку був комсомольцем ще до тролейбусного парку, а зараз... ну йому просто ніхто про це не нагадує. Чим не інформація для роздумів комсомольських ватажків міста?

Про проблеми тролейбусників можна говорити ще багато. І про відсутність бази відпочинку, і взагалі про те, що людина, яка не бачить перспектив у майбутньому, не ввічлива чи зацікавлена у продуктивності своєї праці своїх діянь.

Чи допоможуть у цьому випадку погрози страйком? Я на ці погрози дивлюсь з чисто моральної точки зору: а кому сьогодні легко. «Значить, треба сидіти і мовчати!» — запитував у мене А. О. Тетюра. Анатолій Олександрович проти страйку та й більшість працівників тролейбусного управління страйк не приваблює. Є звичайно, гарячі голови, яким все тринтраву. В Києві можуть в Ленінграді можуть, а ми що гірші! Транспортники добре розуміють, що відмовитися від їхніх послуг місто не може, хоч пасажирський транспорт і збитковий. Та тільки не ультиматумами можна вирішити проблеми.

Ідучи назустріч побажанням тролейбусників, виконком міської Ради прийняв рішення про створення транспортного управління. Тобто тепер міськвиконком через транспортне управління виступатиме замовником, контролюватиме роботу транспорту і платитиме. Управління буде юридичною особою, матиме свій рахунок, формуватиме кошти для транспортників. На-

чальник новоутвореного управління О. В. Коробко упевняв мене, що це прогресивна форма роботи. Там де вона впроваджена, вже є хороші результати. І нам можна сподіватися на подолання транспортної кризи. Дай-то Бог!

Поки що від різних нових рядовому пасажирові незручності. Ввели, одні незручності. Скажімо, новий проїзний квиток — 15 копійок. Як гарантія, тролейбусники, самі вони від цього нічого не виграли і взагалі уряд робить все, щоб укласти ситуацію. Вирішувати ситуацію. Вирішувати ситуацію. Вирішувати ситуацію.

Поки що від різних нових рядовому пасажирові незручності. Ввели, одні незручності. Скажімо, новий проїзний квиток — 15 копійок. Як гарантія, тролейбусники, самі вони від цього нічого не виграли і взагалі уряд робить все, щоб укласти ситуацію. Вирішувати ситуацію. Вирішувати ситуацію. Вирішувати ситуацію.

Правда, деякі виконкоми, як запевняє А. О. Тетюра, взяли на себе повну чи часткову компенсацію пільг. Можливо, начальник тролейбусного управління правий, міськвиконком нерозумно протримує міський бюджет. Депутату Тетюрі видніше. Я — пасажирка. І тому хочу висловити ще одну претензію до міського транспорту. Недавно всі ми, пасажири, ще раз переконалися, як про нас дбають. Ввели різні проїзні документи на тролейбусах і автобусах. Тому, що в місті різні системи пасажирського транспорту і автобусники з тролейбусниками не можуть поділити виручку, нам з вами доведеться, чорт забери, бігати в різні кіоски, щоб запастись талонами. Пояснення цьому явищу у транспортників є, але кому потрібне це пояснення, якщо до нас не лише в кишеню залізли, виманивши 15 копійок замість 5-ти, так ні, ще й різноколірні квиточки купувати. Начальник транспортного управління О. В. Коробко нічого ствердно пообіцяти не зміг, але поради не втрачати надію, що «все урегулюється». Якщо міськвиконком буде справжнім замовником, контролюватиме роботу пасажирського транспорту, то можна сподіватися на єдину систему проїзних документів. А поки що... Не запевняю, що висловлю думку всіх, комусь, можливо, різноколірні талони і подобаються, але своє невдоволення першому заступнику голови міськвиконкому В. О. Ткаченку висловила:

— Принципово не буду різні талони компостувати!

— Не треба, — посміхнувся Валерій Олександрович, — вас принципово штрафують.

Жартуємо. А що нам залишається робити. Наперекір кондуктору куплю квиток і піду пішки.

В. ЛЕВЧЕНКО, спеціаліст «Молодого комунара».

ОСТАННІЙ ТРОЛЕЙБУС,

або Про користь

ХОДИТИ ПІШКИ

Елін Мілейн

удвох, іноді до світання. Але тепер нам більше подобається залишатися вдома, запрошувати до себе людей, особливо молодих. Алекс та я дуже раді в такий вечір молодим людям...

Сидячи біля вікна, ми недовго побачили, як на нашій вулиці з'явилася молода пара. Я сказала Алексу, що вони схожі на молоде подружжя, яке тішиться своїм медовим місяцем. Вони зупинилися біля ліхтарного столпа, щоб прочитати нашу, написану художником золотими літерами, об'яву на дерев'яній дошці. Таких витончених та строкатих об'яв зараз вже не зустрінеш. Зараз люди вже не роблять речі з такою любов'ю. Іноді мені стає сумно від того, що світ так змінився, і тоді Алекс вітає мене: «Життя — це і є зміни. І з цим нічого не поробиш...»

Алекс і я з цікавістю спостерігали, як ці двоє обмірковували, зайти до нас, чи ні. Молодий чоловік, як видно, хотів іти далі в той час як його чарівна супутниця показувала знову й знову на об'яву, поглядаючи із заздністю на наш парадний ганок. Нарешті молодий чоловік посміхнувся і покірно ступив за нею на сходи. Ми дозволили їм навіть двічі постукати, перш ніж відчинили двері.

— Привіт, — мовила дівчина. На вигляд їй було десь років двадцять і вона мала великий приємний вигляд: струнка, з великими чорними очима та довгим світлим волоссям.

— Ми прочитали вашу об'яву. Дуже незвично зустрітись з розпродажем старих речей у такий пізній час, чи не так, милий?

— Доріє не в змозі пройти мимо розпродажу, — пояснив молодий чоловік. — Розпродаж старих речей, вживаних речей, нових речей — усюди, де тільки є розпродаж, то вона неодмінно має бути там.

Алекс і я обмінялися поглядами і розуміючи скинули головами. Ми вже зустрічали людей подібного типу, тих, хто з'являється на розпродаж не для того, щоб щось купити, а попорпатися у чужій долі,

помацати, понюхати, побачити залишки спогадів чужого життя. У своїй недалекій наївності такі люди вважають себе не підглядачами через замкову шпалерину, а лавцями удачі. І їх абсолютно не хвилює, чим саме викликаний розпродаж — смертю, розлученням, одинокою та хворою старістю. Їм — це рішуче байдуже.

Алекс каже, що вони такі нечутливі тому, що молоді. Я давно впевнилася, що Алекс володіє здібністю багато чого розуміти.

— Ми намагаємось якось обставити нашу квартиру, — продовжувала далі дівчина, коли ми з ними увійшли в дім. — Але у нас не так вже й багато грошей, тому ми не дозволяємо собі купувати нові речі.

— У вас є молодість і здоров'я, — ввічливо зауважив Алекс. — А це зрештою, дорожче над усе.

Милий Алекс. Він завжди знає, що де коли і кому казати.

Ми спустилися разом з нашими юними друзями в наш підвал. Алекс і я дозволили їм оглянути те, що в ньому знаходиться. Як завжди, ми розставили речі зі смаком. Алекс і я відійшли, щоб не заважати їм і з усмішкою спостерігали за тим, як молоді люди доторкувалися обережно до фарфорових китайських статуєток, старовинного (ще моєї мами) кришталевого сервізу, gobelenів та інших чудових речей, на поверхні яких відбився наш з Алексом час. Молодий чоловік був, здавалося, особливо зачарований виглядом шахів ручної роботи із слонової кістки. Його гарна супутниця зачарована біля старовинного червоного дерева серванту. Її очі палали від захоплення, а рот був напіврозкритий і дівчина раз-по-раз облизувала пересохлі губи. Ми з Алексом чекали, хто ж з них заговорить першим. Ним виявився молодий чоловік.

— Так, цей розпродаж коштує усіх інших разом узятих. Цікаво, звідки у вас усі ці чудові речі?

— Із Європи, — відказав Алекс. — Але тієї країни вже немає, як не існує навіть місто, звідки ці речі потрапили сюди.

— Але ж ваша об'ява, хіба вона не говорить про те, що в цьому домі хтось недавно помер? — продовжував молодий чоловік. — Звичайно старих речей позбавляються після похорон. Можливо, це трапилося з бабусяю або з кимось іншим?

Молода жінка обернулася до нас, відірвавшись від споглядання серванту, почувши, як Алекс зачинив двері підвалу. Алекс ніжно подивився на мене і мовив:

— Тепер твоя черга, любя. Поясни їм усе.

— Мій чоловік і я померли — до деякої міри, звичайно — двісті п'ятдесят років тому, — сказала я.

Потім Алекс і я наблизилися до них ближче, ближче, майже впритул і посміхнулися ніжно, так, щоб вони обоє — молодий чоловік та його гарна дружина — змогли побачити наші довгі, гострі білі ікла.

І, як це вже неодноразово траплялося з іншими відвідувачами на нашому розпродажі, вони обидва були безмежно приголомшені...

(Підготував Ю. Леонов).

Хто приховує від нас істину?

Острів Лусон — найбільший і найнаселеніший у Філіппінському архіпелазі. Саме тут, відносно невеликим загалом, живуть хілери — всесвітньовідомі цілителі, які незбагненим шляхом лікують будь-які органічні захворювання. Більшість з них на Лусоні належить до Християнського спиритичного союзу Філіппін — вільної координованої групи невеликих сілських церков, де в особистому контакті один з одним у багатьох відкривається талант цілителя. (Товариство спиритів, яке було засноване у 1857 р. французьким містиком Алланом Кардеком, виходить з того, що найщедріший дарунок милосердя — без нього не може бути спасіння — це здоров'я, але передати його іншій людині можна тільки у співпраці з духами, що існують у невидимому світі, де й організується та контролюється здоров'я.

Майже ніхто з цілителів ніде не ачився, ніхто не знайомий із медициною, вони взагалі дуже погано уявляють, що і як вони роблять. Але всі тріщать чи навіть більше практикуючих зараз хілерів роблять хірургічні операції голими руками, без будь-якої стерилізації та анестезії.

На Філіппінах я особисто бачив сотні таких операцій. Особливих успіхів лусонські цілителі досягають у видаленні хворих тканин, згустків крові та гною. На моїх очах вони «оперували» апендикс, пухлину грудей, кістку, камінь у сечовому міхурі, варикозні вени, геморой, а також успішно лікували деякі види раку. У всіх цих випадках мало місце повне зцілення хворих. Механізм цього феномену вченим поки що невідомий, але одне з'ясоване точно: кожен хілер демонструє можливість матеріалізації (із чого?) дедемітеріалізації (куди?) живої тканини.

Під час спостережень за діями Жозефіни Сісон із Баронгбонга я завжди зна-

ходився не більше як у футі від неї. Її руки ніколи не залишалися поза моєю увагою; доторкуючись до пацієнта, вона завжди могла емілювати гелеву кров під пальцями. Іноді, крім крові, з'являлися шматочки живої тканини, а іноді абсолютно сторонні речі. Я бачив, як Жозефіна виймала з тіла хворого іржавий гвіздек, два цілих горіхи, кілька великих пластичних кульків, касету від плівки, гілку колючого чагарника з трьома свіжими листочками, скалку скла. Або мене незбагненим шляхом звели в оману (тоді не тільки мене!), або я знаходився під гіпнозом (що виключено, бо деякі моменти операцій були зняті на кіноплівку). Або Сісон справді здатна здійснювати керувану матеріалізацію.

Деякі з цілителів здатні так само легко здійснювати психокінетичний вплив. На моїх очах Хуан Бланс із Пасіга на відстані, не доторкуючись, робив справжні надрізи на тілі пацієнтів. Він просто вказував пальцем — і відразу ж на шкірі з'являвся розріз довжиною до 2-х сантиметрів та поглиблений на кілька міліметрів. Надріз з'являвся майже миттю, дуже акуратний, з кількома краплинками крові, без кровотечі. Видно було підшкірну тканину, пацієнт відчував біль. Часто хілер навіть націлював не власний палець, а палець того, хто в цей час стояв поруч з ним. Розріз з'являвся навіть у тому випадку, коли між Блансом та пацієнтом ставили пластмасову пластину. Після операції залишався тонкий шрам.

Хосе Меркадо із Багага використовує ту ж здатність для так званих «духовних ін'єкцій». Він ставить пацієнта в здовж стіни своєї клініки і, обходячи її по черзі, націлює на них палець (робить той же рух, що й діти, коли «стріляють» з невидимої зброї). Кожен із пацієнтів відчуває булавочний укол у тій частині тіла, на яку

вказав цілитель, а у багатьох з ранки сочиться кров. Одного разу я, вставши у цей ряд, сховав під одяг шматок поліетилену, і, не зважаючи на те, що рукав сорочки залишився цілим, на плечі де я відчув «укол», і на поліетилені з'явилися маленькі акуратні дірочки. Один із сенситивів (екстрасенсів), що спостерігав за діями хілера під час його лікування і міг «бачити» його ауру, свідчить, що бачив яскраві і дуже інтенсивні снопи світла, які виходили з рук цілителя: блакитні — від одної та жовті — від іншої. Навряд чи група сільських хілерів спроможна таємно маніпулювати складними лазерними пристроями, схованими у їх тілах, тому простіше припустити, що феномен психічної хірургії хілерів має відношення до біоплазми. Можливо, філіппінські цілителі здатні входити в особливий стан, що відкриває їм шлях до процесів людської підсвідомості, і в цьому стані керувати особливою психічною енергією. Остання, можливо, і є загадковою біоплазмою — одним із ще невідомих рівнів (станів) людської діяльності. Але чи будуть вони нам коли-небудь відомі? Чи матеріалістична наука (у необхідності і великому майбутньому якої я переконаний) одержить коли-небудь відповідь на питання як, чому хілери можуть це робити, нарешті — що саме вони роблять? Саме там, на Філіппінах, я вперше зіткнувся з дуже тривожним для мене явищем. Із справжньою перепорою на шляху розуміння. Не з нестачею розуміння, яка йде від незнання, а з абсолютною заборобою на деякі види інформації.

Коли пацієнта з металевим стегном привозять на Лусон з єдиною метою — обстежити операційні можливості хілера і останній працює до тих пір, поки усі присутні не бачать обрис протезу і камери

готові зняти фільм, який би переконливо довів, що тіло пацієнта дійсно було відкрито цілителем, — світло гасне.

Коли лікар-дослідник один, без устаткування йде до цілителя, він стає свідком сотні психокінетичних ефектів, проте коли він повертається з електричним обладнанням, здатним встановити вид та кількість енергії, — абсолютно нічого не відбувається.

Коли цілителю вдається вийняти камінь з сечового міхура і екземпляр обережно відвозять на дослідження у Європу, щоб порівняти з попереднім рентгенівським знімком, — він зникає з опечатаної склянки. Все це — далеко не окремі випадки, від яких можна відмахнутися. Про операції хілерів можна знімати фільм, але ще нікому не вдалося зробити жодного кадру, який би однозначно довів їхню реальність. Можна проводити експерименти, але до того, як вони досягнуть необхідного для академічної науки рівня, завжди щось трапляється.

З наукової точки зору ця ситуація абсурдна, проте вона характерна не тільки для Філіппін. Порівнюючи свої записи з розповідями тих, хто працює в інших частинах світу, я довідався про домових, які щезають кожного разу, як тільки дослідник встановлює обладнання, про безцінні магнітофонні плівки, що згорають на передодні прослуховування, про важливі свідки, зникаючих безслідно. Складається враження, що існує чіткий кордон, який ми сьогодні не в змозі перейти. Можливо, на підступах до цього кордону ми боремося з власною підсвідомістю; можливо — як хтось вже припустив — за нами в нашому планетарному дитячому садку суворо доглядає космічна нянька.

[З книги Лайелла Уотсона «Помилка Ромео»].

ЯК ЗБЕРЕГТИ МОЛОДІСТЬ ТА ДОВГОЛІТТЯ

(Продовження, початок див. у № 23 «МК»).

ТРИНАДЦАТЬ КОМПЛЕКСІВ ВПРАВ У ПОЛОЖЕННІ СТОЯЧИ

КОМПЛЕКС ВПРАВ 1. ПОВЕРНЕННЯ ДО МОЛОДОСТІ

Ця вправа спрямовує внутрішню енергію людини на підтримання діяльності гіпоталамусу, гіпофізу та статевих залоз, тобто на регулювання ендокринної системи. Вправу краще виконувати на свіжому повітрі.

Вихідне положення: Встати, ноги розставити на ширину плечей, руки

опущені, усі м'язи розслаблені. Увійти у стан цілковитого спокою (мал. 1).

Дихання глибоке, спочатку вдих, потім видих. При вдиху піднятися на носки, груди розширені, початківцям краще дихати носом, пізніше — носом та ротом. Повітря спрямовується подумки у нижню частину живота (мал. 2). При видиху опуститися на п'яти, повітря подумки виводиться із низу живота. Коліна в цю мить трохи згинаються. Таким чином, усе «нечисте» повітря виходить з легенів та шлунку через

рот (мал. 3). Повторюємо ці рухи до 8 разів.

Струшування тіла: Після глибоких вдихів та видихів робимо хвилинну перерву. М'язи усього тіла розслаблені, стоїмо у вихідному положенні, коліна трохи зігнуті. Починаємо струшування тіла. Виконувати протягом 1 хвилини — близько 146 разів (мал. 4).

Запам'ятайте! Під час виконання цих рухів усі ваші м'язи та усі внутрішні органи повинні відчувати коливання, лише тоді вправу можна вважати виконаною правильно. Погляд впродовж виконання вправи повинен по-

стійно супроводжувати рухи лівої, а потім правої руки.

Обертання плечима: Ноги розставлені на ширині плечей. Центр ваги тіла перенесений уперед, спираємося на носки, коліна трохи зігнуті, тіло розслаблене. Рот трохи розтулений, руки вільно опущені вздовж тіла.

Починаємо по черзі кругові рухи плечима: спочатку піднімаємо ліве плече уперед та вгору, далі опускаємо назад та вниз таким чином, щоб вийшло правильне коло. Одночасно праве плече робить коло назад-униз та вперед-вгору. Викону-

ється 16 обертань (мал. 5 — 6), причому повинна бути задіяна уся верхня частина тіла, яка має безперервно рухатися.

Увага! Виконуючи обертання плечима, треба дихати вільно, відповідно до ритму рухів. Не треба робити ніяких «особливих» вдихів та видихів, рухи повинні бути плавні та пластичні. З часом, коли ви повністю освоїте цю вправу, кількість обертань потрібно збільшити до 32.

Мета комплексу рухів «Повернення до молодості» полягає в позбавленні організму від «нечистого» повітря та наповнен-

ні його свіжим, поліпшеною циркулюванням крові, внутрішньої енергії, підтриманні життєвої сили, досягненні фізичної та духовної гармонії. Ці вправи не тільки закладають підвалини для виконання наступних комплексів рухів, а й з успіхом лікують болі у плечах, роздування шлунку та живота, біль при менструаціях у жінок. Крім того, вони посилюють опір організму хворобам. Ці вправи треба виконувати досить часто: початківцям рекомендується робити їх кожен день по 5 хвилин.

Мал. 1.

Мал. 2.

Мал. 3.

Мал. 4.

Мал. 5.

Мал. 6.

Мал. 1.

Мал. 2.

КОМПЛЕКС ВПРАВ II. ЗРОСТАННЯ ЖИТТЄВОЇ СИЛИ.

Цей комплекс спрямований на посилення здатності людини активно діяти.

Вихідне положення: Встати прямо, ноги розставлені на ширину плечей, руки вільно опущені, усі м'язи розслаблені, погляд спрямований перед собою (мал. 1).

Повільно підняти ліву руку долонею дотори, пальці роз'єднані. Провести нею знизу вгору вздовж центральної лінії тіла. Коли ліва рука дійде до грудей, починаємо той же рух правою рукою. Ліва рука в цей час продовжує рух в сторону-вгору (пальці трохи зігнуті). В момент, коли ліва рука дійде до верхнього положення (лікті не випрямляти!), повертаємо її долонею донизу і далі

немов би черпаємо нею воду.

Одночасно з рухом лівої руки угору ліву ногу трохи піднімаємо і носком описуємо дугу з внутрішнього боку. Зігнувши у коліні ліву ногу опускаємо на землю на відстані близько 60 см. від правої. В цей час тулуб повертається наліво і його вага переміщується на ліву ногу. З поворотом тулуба ненабагато піднімаємо п'яту правої ноги;

права ступня стає під кутом до лівої (мал. 2—5).

Під час руху правої руки усі рухи, описані вище, виконуються в протилежний бік (мал. 6—10). При цьому ліва долоня знову піднімається вгору. Цей комплекс рухів повторюємо 8 разів (по 4 в кожен бік).

Увага! Усі м'язи обов'язково повинні бути розслаблені. Не напружуйте! Руки рук цілком природні і пластичні. Не

треба робити ніяких пауз. Люди середнього та похилого віку, а також початківці, не повинні відразу набирати високого темпу. Жінкам під час менструації та вагітності виконувати ці вправи не можна!

Мета вправ «Посилення життєвої сили» — активізація кровообігу та циркулювання енергії у судинах рук, зміцнення суглобів, поліпшення пружності м'язів. Ці ефекти за-

стерігають від склерозу судин. Поскільки ці вправи безпосередньо стимулюють багато біологічно активних точок, вони попереджують та лікують параліч, остеохондроз, знімають біль у попереку, який буває викликаний нирковою недостатністю. Чоловіки, виконуючи ці вправи, посилюють потенцію, жінки, напружуючи статеві органи під час виконання, позбавляються фригідності.

Мал. 3.

Мал. 4.

Мал. 5.

Мал. 6.

Мал. 7.

Мал. 8.

Мал. 9.

Мал. 10.

(Далі буде).

Підготував Ю. ЛЕОНОВ.

Оголошення

Загублений студентський квиток № 480, виданий Ніроградським машинобудівним технічним ОБЧАРЕНКУ А. П., вважати недійсним.

Загублений студентський квиток № 866, виданий Ніроградським машинобудівним технічним СПІСАРЕНКУ Ю. В., вважати недійсним.

Загублений студентський квиток № 4502129, виданий Ніроградським інститутом сільськогосподарського машинобудування РАСПРЯХІНУ І. А., вважати недійсним.

Загублений студентський квиток, виданий Ніроградським інститутом сільськогосподарського машинобудування на ім'я В. Л. ФІСЕНКА, вважати недійсним.

вівторок

■ 9 липня
УТ (1 програма)

7.30 "Ранкова мозаїка". 9.00 Циркова програма. 9.40 Все про кіно. 10.50 Доброго вам здоров'я. "Альма-матер". До 150-річчя Київського медичного інституту. 11.35 Здрасуй, хор! 12.05 Художній фільм "Анничка". 16.00 Новини. 16.15 Для дітей. "Веселка". 16.45 Документальний телефільм "Селянський статус". 17.45 Музичний фільм-концерт "Одного вечора". 18.00 Документальний фільм. 18.30. ПКІ пропонує. Нові посівні машини (Кіровоград) 18.55. Фотохвилинка (Кіровоград) 19.00 Актуальна камера. 19.30 "Хто ми..." Громадсько-політичний відеотижневик. Частина перша. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 В. А. Моцарт. Квартет до мажор. 21.30 "Хто ми..." Частина друга. 22.30 Вечірній вісник. 23.00 Я. Табачник та група "Новий день". 23.35 Нічний телезал. Художній фільм "Дамське танго".

■ ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Мультфільм. 9.20 Прем'єра документального телефільму "Нова реальність". 9.30 Дитяча година. З уроком французької мови. 10.30 "Разом з чемпіонами". 10.45 "Сер". Художній фільм. 12.00 ТСН. 12.15 Актуальний репортаж. 12.30 Р. Шуман. "Карнавал". 14.15 Телеміст. 15.00 ТСН. 15.15 "Радощі земні". Художній телефільм. 1 серія. 16.45 "Світ захоплених". 17.00 Мультфільм. 17.15 Дитячий музичний випуск. 18.00 Контакт-форум. 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 Мультфільм. 18.55 "Людина і закон". 19.40 "Сер". Художній фільм. 21.00 ЧАС. 21.40 "Хто є хто". 22.55 Виступ ансамблю "Танго в аргентинських ритмах". 23.25 ТСН. 23.40 "Малиновий дзвін". Творчий вечір поета А. Поперечного. Частина перша. 1.00 "Сер". Художній фільм. 2.15 Оперета, оперета.

■ ЦТ (2 програма)
■ УТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Мультфільм. 8.40 "Іспит на директора". Художній фільм. 10.00 Ритмічна гімнастика. 10.30 "Майстри сцени". О. Гоголева. Передача 2. 11.30 — 13.30 Програма ТБ Росії. 20.00 "На київській хвилі". Інформаційний випуск. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Ритмічна гімнастика. 21.00 На сесії Верховної Ради СРСР. 22.40 Художній телефільм "Золоте весілля". 1 і 2 серії.

НАЙМУ КВАРТИРУ З ТЕЛЕФОНОМ ЗА ХОРОШУ ПОПЕРЕДНЮ ОПЛАТУ В М. КІРОВОГРАДІ. ДЗВОНІТИ ПО ТЕЛЕФОНУ: 26-48-00

середа

■ 10 липня
УТ (1 програма)

7.30 Ранкова мозаїка. 9.00 Виступ хор українського телебачення і радіо. 9.30 Телефільм "Слово про Кирила та Мефодія". 10.00 "Кукурік і Ко". Розважальна передача для дітей. 11.00 Науково-популярний фільм із субтитрами "Дев'ять років з екстрасенсами". Фільм 1 і 2. 13.30 Для дітей. "Бал на сцені". Міжнародний конкурс балних танців. 16.00 Новини. 16.15 Фільм-концерт "За байраком байрак". 16.55 Документальний телефільм "Чумацьким шляхом". 18.00 ДЗД (Кіровоград). 18.30 Музичний фільм "Мелоділіта". 19.00 Актуальна камера. 19.30 "Ситуація". А. Кучаєв. "Торгаш і ангел". Телевистава. 20.35 Реклама. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Програма фільмів студії "Укртелефільм". 21.40 Українська біржа повідомляє. пропонує. рекомендує. 21.55 Прем'єра музичного фільму "Сяйво". 22.15 Вечірній вісник. 22.45 Художній фільм "Інтервенція". 0.25 Нічний телезал. "Український романс".

■ ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Мультфільм. 9.10 "Людина і закон". 9.55 Дитячий музичний клуб. 10.40 "Я в повному прядку". Художній фільм. 12.00 ТСН. 12.15 Актуальний репортаж. 12.30 Виступ ансамблю "Танго в аргентинських ритмах". 15.00 ТСН. 15.15 "Радощі земні". Художній фільм. 2 серія. 16.45 "Світ захоплених". 17.00 Фільм — дітям. "Останнє літо дитинства". 1 серія. 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 "Планета". Міжнародна програма. 19.30 Маленький концерт. 19.40 "Я в повному порядку". Художній фільм. 21.00 ЧАС. 21.40 "Кінопрограма". Інформаційний випуск. присвячений роботі ХУП міжнародного кінофестивалю у Москві. 21.55 "Прма линовий дзвін". Творчий вечір поета А. Поперечного. Частина 2. 1.20 "Я в повному порядку". Художній фільм. 2.40 Хореографічні композиції К. Голейзовського.

■ ЦТ (2 програма)
■ УТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Мультфільми. 8.50 Світ грошей Адама Сміта. 9.25 "Джерела". 9.55 Відкриття п'ятого /поза чергового/ з'їзду народних депутатів РРФСР. 13.15 Вісті. 13.30 Вас запрошує зразково-показовий оркестр комендатури московського Кремля. 14.10 "Образ". Літературна передача для старшокласників. 17.00 — 20.00 Програма ТБ Росії. 20.00 "На київській хвилі". Інформаційний випуск. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Колаж. 20.35 П.І. Чайковський. Кантата "Москва". 21.00 ЧАС. /3 сурдоперекладом/. 21.40 "Україна театральна". І. Карпенко-Карий. "Мартин Боруля". Вистава Чернігівського українського музично-драматичного театру ім. Т. Г. Шевченка. 23.35 Концерт ансамблю народної музики і танцю "Святовид".

четвер

■ 11 липня
УТ (1 програма)

7.30 "Ранкова мозаїка". 9.00 Музичний фільм "Свята". 9.40 "Майстри гумору". Конкурс самодіяльних гумористів. 11.00 Любителям балету. 11.40 Документальний телефільм "Гортаючи Червону книгу". 12.40 Фільм-концерт "Микола Колесса". 16.00 Новини. 16.15 Для дітей. "Веселка". 16.50 Фільм-концерт "Білий сон". 17.30 Документальний телефільм "Реквієм сонечкам". 18.00 "Слово про вчителя". /Р.М. Волков/. 18.30 Музичний фільм "Дивертисмент". 19.00 Актуальна камера. 19.30. "Зустрічі на Садовій" (Кіровоград). 20.15 "Фрески". Музична передача. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Співає В. Білоножко. 21.40 Молодіжна студія "Гарт". У перерві — новини. 23.55 Нічний телезал. Художній фільм "Під сузір'ям близнюків".

■ УТ (2 програма)
■ ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Монгольське свято "Цам". 8.50 "Друге дихання". Художній телефільм. 1 серія. 9.55 Ритмічна гімнастика. 10.25 "Майстри сцени". О. Гоголева. Передача 3. 11.30 — 13.30 Програма ТБ Росії. 13.30 Фільм — дітям. "Пастух Янка". 1 серія. 14.35 Телеконкурс молодих виконавців естрадної пісні "Ялта-91". Відбірковий тур. 17.00 — 19.00 Програма ТБ Росії. 19.00 Мультфільм. 19.05 Прем'єра документального фільму "Монгол і кін". 20.00 "На київській хвилі". Інформаційний випуск. 20.15 Вечірня казка. 20.30 "Повернення". 21.00 ЧАС. /3 сурдоперекладом/. 21.40 Танцює ансамбль "Світлиця". 22.55 Спартакіада народів СРСР з легкої атлетики. 23.25 3 фондів Українського телебачення. майстри гумору. С. Олійник.

■ ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.20 Прем'єра документального фільму "Історія моєї хвороби". 9.20 Концерт хору студентів Московської консерваторії. 9.40 Хвилини поезії. 9.45 Дитяча година. З уроком англійської мови. 10.45 "Поки безумствує мрія". Художній фільм. 12.00 ТСН. 12.15 За зведеннями МВС. 12.30 Прем'єра лялькового фільму-вистави "Про добро і зло і про довгий язик". 14.15 Телеміст. 15.00 ТСН. 15.15 "Радощі земні". Художній телефільм. 3 серія. 16.35 Фільм — дітям. "Останнє літо дитинства". 2 серія. 17.45 ... До 16 і старші. 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 Мультфільм. 18.55 Футбол. Чемпіона: СРСР. ЦСКА — "Спартак" /Москва/. 21.00 ЧАС. 21.40 За зведеннями МВС. 21.55 "Слово". Літературно-художня програма. 23.15 Актуальне інтерв'ю. 23.30 ТСН. 23.45 "Під знаком "Пі". 1.15 В. Шукшин. Стареча справа". Телевистава. 2.20 "Угорський регтайм-бенд у Москві".

п'ятниця

■ 12 липня
УТ (1 програма)

7.30 "Ранкова мозаїка". 9.00 Фільм-концерт "Гори відлунюють нам". 9.25 "Альфа і омега". Науково-освітня передача. 10.10 Науково-популярний фільм "Сліди покоління у пам'ятниках Києва". 10.40 "Спадщина". Пам'ять про велику війну. 11.30 Музичний фільм "Г. Ципола". 12.10 "Золоті ворота". 12.50 Художній фільм "Не болить голова у дятла". 16.00 Новини. 16.15 Співає дуєт "Писанка". 16.45 Документальний фільм "інша кров". 17.10 Естрадний концерт. 18.00 ДЗД (Кіровоград). 18.20. "Товариш інспектор" (Кіровоград). 18.30 Актуальна камера. 19.00 Чемпіонат СРСР з футболу. "Металург" — "Торпедо". 2 тайм. 21.45 Художній фільм "Кульпохід до театру". 23.15 Вечірній вісник. 23.45 Нічний телезал. Музичний фільм "Життя у танці".

■ УТ (2 програма)
■ ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Мультфільми. 8.50 "Друге дихання". Художній телефільм. 2 серія. 9.55 "Жива планета". Документальний фільм. 6 серія. 10.50 "На честь танцю". Фільм-концерт. 11.30 — 13.30 Програма ТБ Росії. 13.30 Фільм — дітям. "Пастух Янка". 2 серія. 14.35 Телеконкурс молодих виконавців естрадної пісні "Ялта-91". Відбірковий тур. 17.00 — 19.00 Програма ТБ Росії. 19.00 Фотоетюд "Київ". 19.05 Концерт з творів М. Леонтовича. 20.00 "На київській хвилі". Інформаційний випуск. 20.15 Музичний фільм "Волинські забави". 20.45 Вечірня казка. 21.00 ЧАС. /3 сурдоперекладом/. 21.40 Живе слово. Риторика. 23.10 Спартакіада народів СРСР з легкої атлетики. 23.40 Народна артистка СРСР Софія Ротару у фільмі "Монолог про кохання".

■ ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Мультфільми. 9.25 "Отвори потихоньку калитку...". Документальний фільм. 9.55 ... До 16 і старші. 10.40 "Жінка, яка співає". Художній фільм. 12.00 ТСН. 12.15 "Малпеш-шоу". Ляльковий телефільм-концерт. 7 і 8 серії. 13.05 "На березі Зеленчука". 15.00 ТСН. 15.15 "Радощі земні". Художній телефільм. 4 серія. 16.20 Мультфільм. 16.35 Мама, тато і я. 17.05 Фільм — дітям. "Останнє літо дитинства". 3 серія. 18.10 Хвилини поезії. 18.15 ТСН. Міжнародний випуск. 18.25 "Латвія: мить перед майбутнім". 19.40 "Жінка, яка співає". Художній фільм. 21.00 ЧАС. 21.40 "ВІД" представляє: "Поле чудес", "Музобоз", "Діло", "Шоу-біржа", "МТВ", "Матадор". У перерві — 1.55 "Жінка, яка співає". Художній фільм.

субота

■ 13 липня
УТ (1 програма)

7.30 "Ранкова мозаїка". 9.00 Для дітей. Художній телефільм "Малаякін і компанія". 1 і 2 серії. 11.10 Художня панорама. "Декоративно-прикладне мистецтво". 11.50 Доброго вам здоров'я. "Знайомтесь: санаторій "Кришталеве джерело" у Сваляві". 12.15 Л. Українка. "Одержима". Прем'єра телевистави. 15.15 Новини. 15.25 Сонячне коло. 15.55 Урочисті збори, присвячені першій річниці проголошення Декларації про державний суверенітет України — Дню незалежності. Концерт. Трансляція з Палацу культури "Україна". По закінченні — "Актуальна камера". 20.45 На добраніч, діти! 21.00 "Пломінь". Клуб української пісні. 22.10 Вечірній вісник. 22.40 Художній фільм "Камінна душа". 0.20 Нічний телезал. Свято бального танцю.

■ УТ (2 програма)
■ ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.15 Здоров'я. 8.45 Кінопубліцистика союзних республік. Прем'єра документального фільму "Темна вода во облацех...". 9.15 "Шарманчики — брати Амара". /Франція/. 9.30 Відеоканал "Співдружність". 12.00 Програма ТБ Росії. Відеоканал "Плюс одинадцять". 14.00 Світ, в якому ми живемо. Фільми режисера М. Дохматської. 14.40 Спорт для всіх. 14.55 "Джалілі і музика". 15.35 Прем'єра документального телефільму "Пора сінококіна". 15.55 "Аліса". Міжнародний журнал по культурі. 16.50 Мультфільм. 17.00 — 19.00 Програма ТБ Росії. 19.00 Київська панорама. 20.00 "На київській хвилі". Інформаційний випуск. 20.15 Вечірня казка. 20.30 "Друзі і партнери Доменіка Беве". 21.00 ЧАС. /3 сурдоперекладом/. 21.40 — 23.00 Програма ТБ Росії. 23.00 Спартакіада народів СРСР з легкої атлетики. 23.30 Концерт артистів української естради.

■ ЦТ (1 програма)

6.30 Виступ ансамблю російських народних інструментів "Калинка". 6.45 "Сибір на екрані". Кіножурнал. 6.55 "Хрест мій". Документальний фільм. 7.20 Мультфільм. 7.30 Ритмічна гімнастика. 8.00 Ранкова розважальна програма. 8.30 ТСН. 8.45 Прем'єра музичного телефільму "Балатон, ти миле добре море". 9.20 Фільми режисера Б. Шамшиєва. "Червої маки Іссик-Кулю". 11.00 "Ранкова зоря". 12.00 З золотого фонду ЦТ. О.М. Островський. "Таланти і поклонники". Фільм-вистава. 13.25 "Ази кар'єри". 13.45 "50х50". Музичний додаток до програми "До 16 і старші". 15.00 ТСН. 15.15 Кінопрограма "XX століття. Хроніка тривожного часу". Фільм 3. 16.30 Фотоконкурс "Земля — наш спільний дім". 16.35 "Розкрити себе". 16.50 "Нові імена". Музична програма. 17.35 Прем'єра мультфільму "Бджола Майя". 6 серія. 18.00 Міжнародна панорама. 18.45 Концерт оркестру "Біг-бенд Бундесверу". 19.35 Прем'єра художнього телефільму "Коротка гра". 21.00 ЧАС. 21.40 Пісня-91. 22.45 ТСН. 23.00 "Олександр-шоу". 1.00 Прем'єра художнього телефільму "Коротка гра". 2.25 Концерт соліста Стокгольмської Королівської опери Н. Гедди.

неділя

■ 14 липня
УТ (1 програма)

7.30 Ритмічна гімнастика. 7.50 "На хвилі дружби". Концерт Болгарського хору з міста Толбухіна. 8.25 "У неділю вранці". Інформаційно-музична програма. 9.25 Новини. 9.40 Музичний фільм "Подорож у липні". 10.25 Художній фільм "Карантин". 11.45 Прем'єра науково-популярного фільму "Мандрівка в країну Чайанова". 12.45 Новини. 13.00 Для дітей. "Канал "Д". 14.30 Село і люди. 15.15 Ви нам писали. Музична передача за листами глядачів. 16.00 Служба солдатська. 17.00 До 150-річчя початку Великої Вітчизняної війни. Художній фільм "Війна". 5 серія. 18.15 Телепортарена. 19.00 Актуальна камера. 19.30 Теле-турнір "Сонячні кларнети". Самодіяльні художні колективи Миколаївської області. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Концерт оркестру народних інструментів Київського інституту культури. 21.40 Українська біржа повідомляє. пропонує. рекомендує. 21.55 Ретроспективний показ фільмів за участю актора і режисера І. Миколайчука. Художній фільм "Комісари". 23.10 Вечірній вісник. 23.40 Нічний телезал. Музичний фільм "Триптих".

■ УТ (2 програма)
■ ЦТ (2 програма)

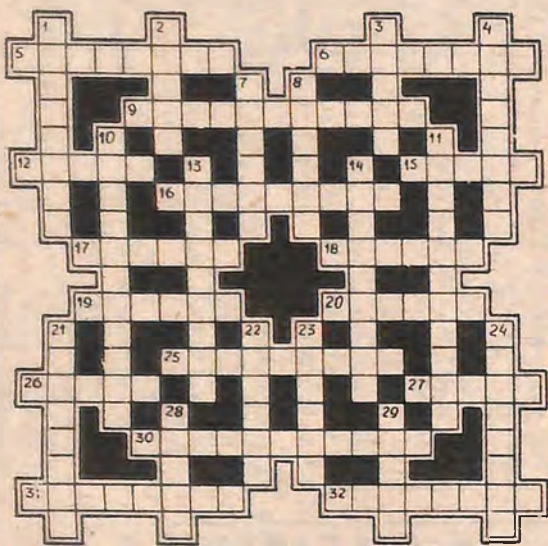
8.00 На зарядку ставай! 8.15 "Земля тривоги нашої". Прем'єра науково-популярного фільму "Варіант без вибору". 9.10 "Осінній корабель". 9.30 Відеоканал "Співдружність". 12.00 — 14.00 Програма ТБ Росії. 14.00 Прем'єра телевистави "Двійник". 15.55 "Зоряна година генерала". Документальний телефільм. 16.55 Колаж. 17.00 — 18.45 Програма ТБ Росії. 18.45 Авторське телебачення. 19.45 Вечірня казка. 20.00 "На київській хвилі". Інформаційний випуск. 20.15 Авторське телебачення. /Продовження/. 21.00 ЧАС. /3 сурдоперекладом/. 21.40 Телебіржа інформує. 22.10 Співає народна артистка УРСР Раїса Кириченко. 23.40 "Поїздка через місто". Художній телефільм.

■ ЦТ (1 програма)

8.00 "Формула С". 8.30 Біржові новини. 8.45 Тираж "Спортлото". 9.00 "З ранку раненько". 10.00 На службі Вітчизні. 11.00 Ранкова розважальна програма. 11.30 "Клуб мандрівників". 13.00 Музичний кіоск. 13.30 "Франція і француз". Кінопрограма. 14.20 Мультфільм. 14.30 "ВЕДІ". 15.00 ТСН. 15.15 Твори А. Аренського виконує В. Сімон. 15.35 "Крізь жару душі". 16.35 Ф. Мендельсон. Концерт 1 для фортепіано з оркестром. 17.05 Сільська година. 18.00 Народні казки і притчі різних країн. 18.10 "Уолт Дісней представляє". 19.00 Прем'єра документального фільму "Почім нині кінематограф?". 19.30 "Сірано де Бержерак". Художній фільм. 21.00 ЧАС. 21.40 "Кінопанорама". Інформаційний випуск, присвячений роботі ХУП міжнародного кінофестивалю у Москві. 21.55 Футбольний огляд. 22.25 "Ангажемент Мінського театру сатири і гумору "Христофор". 23.45 ТСН. 0.00 "Хронограф". 0.15 "Це ви можете". 1.00 Вас запрошує Вячеслав Малежик.

КРОСВОРД «ІСТОРИЧНИЙ»

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 3. Центральна укріплена частина давньогрецького міста. 6. Творець першої геліоцентричної системи світу. 9. Столиця давньоруського князівства на Таманському півострові. 12. Занлад, що комплентує, зберігає і демонструє предмети історії. 15. Продовження політики масових заборони. 16. Історичний роман С. Д. Силаренка. 17. Митло найдавніших людей. 18. Богиня Місяця в грецькій міфології. 19. Статуя фантастичної істоти. 20. Йолішня назва міста Ліспая. 25. Польський письменник, автор творів про події визвольної війни українського народу 1648—54 років. 26. Старовинна міра земельної площі. 27. Герой грецької міфології, що черпав силу від матері-землі. 30. Столиця Єгипту в III—I століттях до нашої ери. 31. «Нітвський...» — перший короткий нарис історії України і Росії. 32. Дана з найбільш привілейованих каст Стародавньої Індії.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 3а. середньовіччя — дохідна церковна посада, не пов'язана з певними обов'язками. 2. Давньоримські громадські лазні. 3. Один з головних богів індуїзму. 4. Герой визвольної війни українців 1648—54 років. 7. Персонаж однієї з найдавніших українських народних дум. 8. Адміністративно-територіальна одиниця Київської Русі. 10. Голландський художник, автор замальовки історичних пам'яток Києва. 11. Реакційний режим 1730—40 років в Росії. 13. Сестра Володимира Мономаха, німецька імператриця. 14. Червоношківа у формі заплітаних і відповідей. 21. Вид нульового станізового живопису. 22. Відоме 6 тисяч років, а різноманітної землі не винайдено й досі. 23. Головний убір, символ монархічної влади. 24. Східно-слов'янське плем'я, що в VI—VII століттях жило на Поліссі. 28. Основні соціальні групи суспільства. 29. Намісник іудей, що засудив до розп'яття Ісуса Христа.

Склад В. МАНОЙЛЕНКО

БЛАКИТНА ІПОМЕЯ

Напевно, всім відомі ці невибагливі витки рослини — кручені паничі, що рясно цвітуть влітку червоними, білими, синіми квітами, обвиваючи парканки, веранди і балкони. Їх віночки, схожі на грамофончики, милують око протягом всього довгого літнього дня.

У тропічних країнах є чимало родичів цього виду — фарбітиса пурпурового або іпомеї. Їх понад 300. Серед них особливу увагу квітникарів привертає рослина, яка походить з Південної Америки — іпомея блакитна, або фарбітис червоно-блакитний.

Чарівна блакить квіток цього надзвичайно красивого виду ставить його поряд з найвигаданішими декоративними квітучими рослинами.

Уявіть собі — трельяж або стінка чи ваза з безліччю небесно-голубих квітів, а поряд — ніжно-рожеві троянди! Варто потрудитися, щоб викохати таку красу у себе на присадибній ділянці, чи в колективному саду.

Іпомея блакитна — витка трав'яниста багаторічна рослина, яку в нашому кліматі культивують як однорічну, бо в умовах тривалої зими, вона вимерзає. Тоненьке стебло з розгалуженими численними пагонами спіралью в'ється навкруги опори, сягаючи 10 м заввишки. Листя велике, серцевидне, на довгих черешках. Квіти воронковидні, зібрані по 3—4 пучки, небесно-голубі з білою трубкою, 8—10 мм в діаметрі. Розкриваються вони рано-вранці і закриваються лише через 13—14 годин. Запилена квітка зав'язує конусоподібний плід — коробочку. Насіння темне, ледь видовжене, опукле. Період цвітіння — з липня до жовтня. Рослина зав'язує багато насіння у вересні, але воно дозріває тільки в жовтні. Часто ранні приморозки не дають йому дозріти. Це слід пам'ятати, якщо ви хочете щороку розмножувати блакитну іпомею. Схожість насіння не губиться 2—4 роки.

Для успішної культури іпомея потребує сонячного місця, яке захищене від холодного вітру, пухкого, гарно угноєного перепрілим перегноєм ґрунту, рівномірного поливу, своєчасного під'язування до трельяжу або іншої опори (це слід робити у перші 7—10 днів після посадки розсади).

Розмножувати іпомею слід насінням, яке висівають в середині квітня у горщики 5—7 см діаметром, в приміщеннях (краще в теплицях). У відкритий ґрунт можна висівати не раніше травня—червня. На постійні місця рослини висаджують тільки після приморозків на відстані 35—40 см одне від одного. Така ж сама відстань повинна бути до опори з дроту, шпалату тощо.

Прикрасити іпомеєю блакитною можна стіни будов, веранди, балкони, вазу з бетону, алтани, зробити з неї арки, гірлянди, піраміди тощо.

ЗДОРОВ'Я НЕ КУПИШ...

6 липня — безплатний благодійний та 7 липня — платний лікувальні сеанси в обласній філармонії проводить екстра-сенса Анатолій Вінник.

Початок об 11 годині.

Дирекція.

ТЕРМІНОВО!

Тролейбусному управлінню на постійну роботу потрібні:

- водії тролейбусів (місячна заробітна плата — 600—700 крб.);
- слюсарі-електрики (місячна заробітна плата — 300—400 крб.);
- продавці-кіоскери (місячна заробітна плата — 200—250 крб.).

Кіровоградське тролейбусне управління.

Оголошення

«ПОГЛЯД»

як і раніше, шановні друзі, пропонує:

- відеозал;
- комп'ютерну ігрову;
- відеопрокат;
- студію звукозапису;
- кінозал.

Також незабаром тут можна буде отримати кваліфіковану медичну консультацію — від встановлення діагнозу хвороби до поради, як її позбутися. Обладнання — сучасне. Обслуговування — привітне.

Радимо всім бажаним завітати в «ПОГЛЯД», який розмістився в м. Кіровограді по вул. Полтавській, 71. Гарантуємо приємні хвилини відпочинку.

VIDEO

м. Кіровоград, вул. Полтавська, 71.

НЕДІЛЯ, 7 ЛИПНЯ

- 10.00 Мультфільм.
- 11.30 «Повернення 18 бронзових бійців». Бойовик.
- 13.30 «Людина з грі». Фантастика.
- 15.30 «Смертельна зброя 2». Бойовик.
- 17.30 «Сканер». Фантастика.
- 19.30 «Зло, що творять люди». Бойовик.
- 21.30 «Поїздка в Америку». Комедія.

ПОНЕДІЛОК, 8 ЛИПНЯ

- 10.00 «Зірка відваги». 1 серія. Мультфільм.
- 11.30 «Володар всесвіту». Фантастика.
- 13.30 «Тигр — карате 3». Бойовик.
- 15.30 «Сталевий світанок». Фантастика.
- 17.30 «Брудний гаррі». Бойовик.
- 19.30 «Кабан-убивця». Жахи.
- 21.30 «Рибка з ім'ям Ванда». Детектив.

ВІВТОРОК, 9 ЛИПНЯ

- 10.00 «Зірка відваги». 2 серія. Мультфільм.
- 11.30 «Космічний корабель «Галактика». Фантастика.
- 13.30 «Операція «Б». Бойовик.
- 15.30 «Сім». Детектив.
- 17.30 «Близнята». Комедія.
- 19.30 «Ніаполь, серенада дев'ятого калібру». Бойовик.
- 21.30 «Я, суд присяжних». Бойовик.

СЕРЕДА, 10 ЛИПНЯ

- 10.00 «Зірка відваги». 3 серія. Мультфільм.

- 11.30 «Сайком атакує». Фантастика.
- 13.30 «Люта королева». Бойовик.
- 15.30 «Діаманти і найманці». Бойовик.
- 17.30 «Істота в норі». Жахи.
- 19.30 «Воїн і чаклуна». Пригоди.
- 21.30 «Без виходу». Детектив.

ЧЕТВЕР, 11 ЛИПНЯ

- 10.00 «Зірка відваги». 4 серія. Мультфільм.
- 11.30 «Завоювання землі». Фантастика.
- 13.30 «Кобра». Бойовик.
- 15.30 «3 днів народження, Гаррі». Комедія.
- 17.30 «За бортом». Комедія.
- 19.30 «Меч і чаклуна». Пригоди.
- 21.30 «Захопити живим чи мертвим». Бойовик.

П'ЯТНИЦЯ, 12 ЛИПНЯ

- 10.00 «Зірка відваги». 5 серія. Мультфільм.
- 11.30 «Роботорс». Фантастика.
- 13.30 «Месник». Бойовик.
- 15.30 «Гонимі в часі». Пригоди.
- 17.30 «Алігатор». Жахи.
- 19.30 «48 годин». Бойовик.
- 21.30 «Порожня клітка». Драма.

СУБОТА, 13 ЛИПНЯ

- 10.00 «Зірка відваги». 6 серія. Мультфільм.
- 11.30 «Останній зоряний воїн». Фантастика.
- 13.30 «І знову кулак люті». Бойовик.
- 15.30 «Ренегат». Комедія.
- 17.30 «Динун». Бойовик.
- 19.30 «Чужі». Фантастика.
- 21.30 «Месниця». Детектив.

НЕДІЛЯ, 14 ЛИПНЯ

- 10.00 «Хі-Мен». Мультфільм.
- 11.30 «Школа вища даху». Бойовик.
- 13.30 «Ніч комети». Фантастика.
- 15.30 «Солдат». Бойовик.
- 17.30 «Мішень». Бойовик.
- 19.30 «Пришелець». Фантастика.
- 21.30 «Попередня гра». Комедія.

«Молодой коммунист» — інформаційно-публіцистичний еженедельник. Учредитель — Кіровоградський обком ЛКСМУ (МДС). На українському мові.

НАША АДРЕСА:
316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 22-54-26; відповідального секретаря — 22-27-63; секторів: економіки та екології — 22-04-84; культури і моралі — 22-29-92; комсомольського життя та політики — 22-04-84; учнівської та студентської молоді — 22-59-82; соціальних проблем — 24-66-79; робітничої молоді і спорту — 24-64-21; фотолaboratorії — 24-94-94; коректорської — 23-61-83; оголошень — 22-59-82; бухгалтерії — 22-47-22.

Редактор

М. ШВОРАК